

ЧЕРНІГІВСЬКА
ОБЛАСНА РАДА

ЧЕРНІГІВСЬКА
ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

ЗВІТ
про діяльність Чернігівського регіонального центру
підвищення кваліфікації
за 2021 рік

Чернігів – 2022

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ	3
II. НАВЧАННЯ ЗА ВИДАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ РОКУ	6
1. Денна форма навчання	8
2. Дистанційна форма навчання	10
III. НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ЦЕНТРАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	11
1. Навчання служб управління персоналом органів державної влади та місцевого самоврядування з питань проходження служби	11
2. Навчання з питань запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування	13
3. Навчання фахівців із питань публічних закупівель	14
4. Навчання з питань застосування інформаційних технологій в роботі органів державної влади і органів місцевого самоврядування	16
5. Підвищення кваліфікації з питань інформаційної політики, безпеки та комунікацій	17
6. Навчання з питань ділового українського мовлення	19
7. Навчання з інших рекомендованих питань	21
IV. НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО РЕГІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ	24
1. Навчання з питань організаційно-кадрової роботи	24
2. Навчання з питань роботи з депутатами	25
3. Навчання з питань ресурсного забезпечення місцевого самоврядування	26
4. Навчання з питань проєктного менеджменту	27
5. Навчання з питань розвитку територій та залучення інвестицій	29
6. Навчання з питань регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування	31
7. Навчання з питань організації роботи старост та здійснення ними своїх повноважень	31
8. Навчання з інших питань	32
V. ІСПИТИ НА РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ	34
VI. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД	35
VII. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	37
VIII. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКАМИ ЦЕНТРУ	40
IX. ПУБЛІЦИСТИКА	40
X. НАУКОВА РОБОТА	41
XI. ДЕСЯТІ «РОЗУМОВСЬКІ ЗУСТРІЧІ»	43
XI. КОМУНІКАТИВНІ ЗАХОДИ	45
XII. СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНСЬКИМИ НГО, ВНЗ ТА МІЖНАРОДНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ	47
XIII. НАДАННЯ ПЛАТНИХ ПОСЛУГ	51
XIV. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА	52
XV. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОБОТИ НА 2022 РІК	54
ДОДАТКИ	57

I. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

Упродовж 2021 року діяльність Чернігівського регіонального центру підвищення кваліфікації як закладу післядипломної освіти спрямовувалася на якісне надання освітніх послуг із професійного навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації, затвердженого спільним розпорядженням голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради від 29 грудня 2020 р. №133, надання методичної допомоги місцевим органам державної влади та місцевого самоврядування області, реалізацію Статутних завдань закладу та Плану роботи Центру на 2021 рік, виконання додаткових завдань, окремих доручень органів державної влади.

З огляду на місцеві вибори, що відбулися наприкінці 2020 року, посилена увага приділялася вперше обраним посадовим особам місцевого самоврядування (головам, їх заступникам, секретарям рад, керуючим справами), для яких було організовано низку спеціалізованих навчань (докладніше в розділі «Співпраця з НГО та міжнародними інституціями»).

Минулого року в діяльності закладу сталися такі значні події:

- рішенням п'ятої сесії восьмого скликання Чернігівської обласної ради від 03.08.2021 р. № 28-5/V було затверджено новий статут Центру – з урахуванням змін, що відбулися у базовій постанові Кабінету Міністрів України стосовно такого типу закладів, а також освітянського законодавства;

- відповідно до рішення конкурсної комісії Національного агентства України з питань державної служби за результатами участі у Всеукраїнському конкурсі «Кращі практики впровадження освітніх інновацій у системі професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» Чернігівський центр посів перше місце в номінації «Підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» (наказ НАДС від 21.10.2021р. № 169-21); йдеться про інноваційну освітню практику «Розробка та впровадження практико орієнтованого освітнього кейса з формування місцевої політики охорони довкілля (на прикладі Линовицької територіальної громади)».

Організація професійного навчання в Центрі також зазнала змін. 2021 р. воно здійснювалося з урахуванням нових підходів до розробки програм підвищення кваліфікації, що викладені, насамперед, в таких юстованих наказах НАДС: від 10.06.2021 № 92-21 «Про затвердження Змін до Вимог до змісту і структури програм підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» та від 26.11.2019 № 211-19

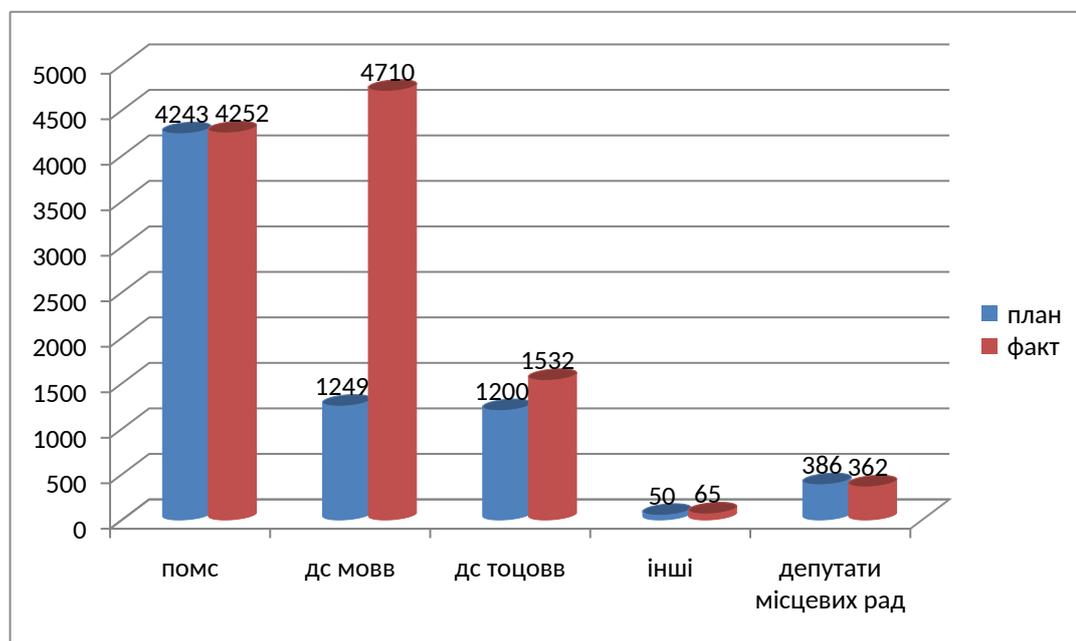
«Про затвердження Порядку організації підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування» (зі змінами щодо організації дистанційного навчання).

Змістове наповнення освітніх програм підвищення кваліфікації відповідало встановленому НАДС переліку пріоритетних напрямів (тем) для підвищення кваліфікації та регіональному замовленню, сформованому з урахуванням пропозицій щодо потреб у підвищенні кваліфікації працівників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування Чернігівської області, а також окремих замовників.

В цілому протягом 2021 року в Центрі підвищили свою кваліфікацію:

- ✓ **4710** – державних службовців місцевих органів державної виконавчої влади (41,8% від загального обсягу, 2020 р. – 48%);
- ✓ **1532** – державних службовців територіальних органів центральних органів державної виконавчої влади в області (13,6%, 2020 р. – 15,9%);
- ✓ **4950** – представників органів місцевого самоврядування (в т.ч. числі **362** – депутатів місцевих рад) (44,0%, 2020 р. – 34,4%);
- ✓ **65** – працівники підприємств, установ і організацій (за договорами, 0,5%, 2020 – 0,9%).

В підсумку число випускників 2021 р. склало **11257** осіб (для порівняння, 2020 р. – 11964). В цілому досягнуті результати відображені в діаграмі:

Тобто наявне деяке (на 10%) збільшення частки посадових осіб місцевого самоврядування за рахунок державних службовців, що є відносно незначним коливанням.

Планові та фактичні показники стосовно навчань посадових осіб місцевого самоврядування співпали майже абсолютно, що може свідчити про якісні попередні розрахунки. Їх можливість – один із наслідків проведення реформи місцевого самоврядування та визначення нового адміністративно-територіального

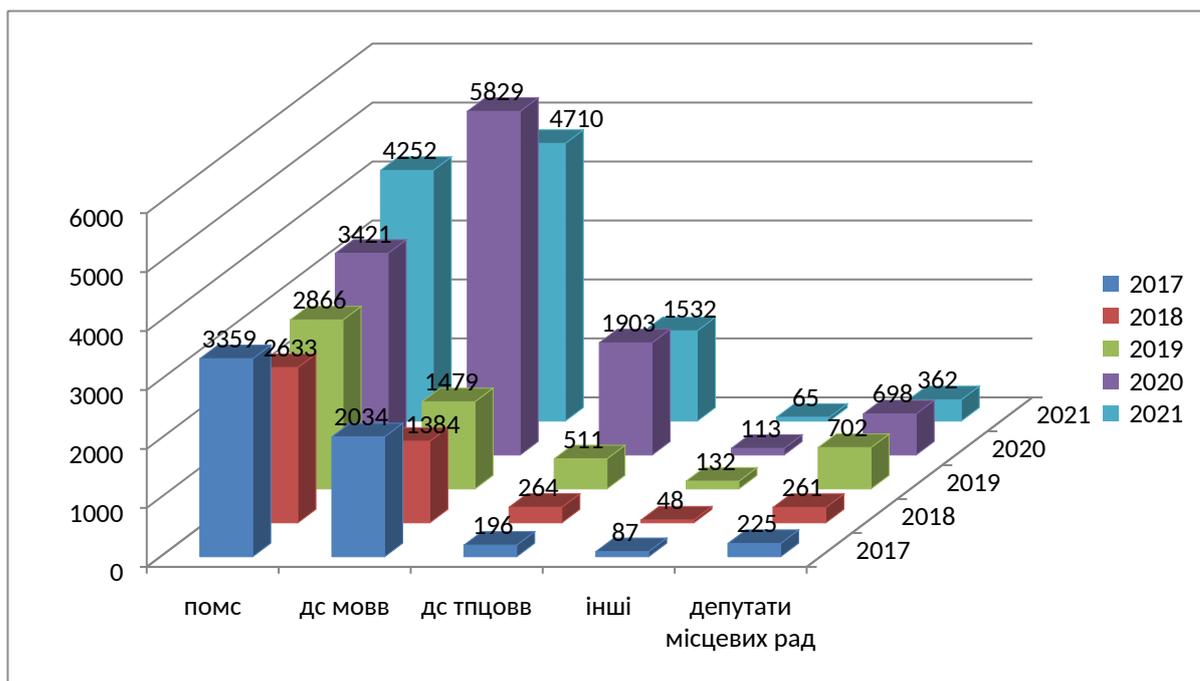
устрою. Фактично, всі посадовці місцевого самоврядування області протягом року мали можливість навчатися.

Інша ситуація з державними службовцями місцевих державних адміністрацій – тут плановий показник перевищений в 3,8 рази. Це означає, що фактично всі держслужбовці облдержадміністрації та райдержадміністрацій регіону виявили бажання підвищувати свою кваліфікацію в Чернігівському центрі та отримали необхідні послуги з підвищення кваліфікації. На показники вплинуло те, що державні органи влади на регіональному рівні 2021 р. формувалися заново, під час планування їхня чисельність була ще невідома.

Показник держслужбовців територіальних органів державної влади більше планового на 28%, але приблизно на стільки менше фактичного показника минулого року. Тобто, після вибухового (на 377%) збільшення в 2020 р., минулого року принципів змін стосовно цієї категорій не відбулося.

Трохи меншим, порівняно з плановим, є показник навчання депутатів місцевих рад. Тобто кількість депутатів, що навчаються, надалі залишає бажати кращого.

Динаміка змін за останні роки п'ять (2017–2021 рр.) відображена в діаграмі, що подана нижче:

Як видно, значний стрибок кількості учасників навчання (майже вдвічі), стався 2020 р. – після запровадження масового дистанційного навчання. 2021 р. показник стабілізування та склав 94% від попереднього. Ймовірно, за умов що змінилися, показник 10 – 11 тис. слухачів на рік є оптимальним. Він дозволяє повністю забезпечити потреби регіону в підвищенні кваліфікації цільової аудиторії. Надалі її збільшення можливо лише за рахунок депутатів місцевих рад, а також державних службовців територіальних підрозділів центральних органів влади.

Для проведення навчань Центром у 2021 році розробив та погодив із НАДС одну загальну професійну (сертифікатну) та п'ять короткострокових програм

підвищення кваліфікації. Також розроблено та погоджено із замовниками навчання спеціальні програми підвищення кваліфікації: дві професійні (сертифікатні) та одинадцять короткострокових. Всього – дев'ятнадцять нових навчальних програм.

У 2021 р., враховуючи введення карантинних обмежень, застосовувалася переважно дистанційна форма навчання з використанням програми ЗСХ, Zoom, Moodle. Також використовувалися інструменти google – для реєстрації учасників навчання, тестування, анкетування (за результатами навчання). Крім того, обмін інформацією між учасниками навчання, викладачами та Центром здійснювався переважно за допомогою електронних ресурсів.

Навчання державних службовців обласної та районних державних адміністрацій, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад у Центрі здійснювалося в межах кошторисних видатків на 2021 рік. Навчання державних службовців територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та працівників підприємств, установ і організацій здійснювалася за договорами відповідно до потреб замовників.

Отже, план-графік підвищення кваліфікації виконано, освітні потреби у підвищенні кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, державних службовців місцевих державних адміністрацій області задоволені. Так само були виконані всі запити територіальних органів центральних органів державної влади щодо навчання їхніх працівників. Одна з освітніх практик Чернігівського центру була визнана найкращою в Україні.

II. НАВЧАННЯ ЗА ВИДАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ РОКУ

У цілому підсумки навчання за різними видами програм очної та дистанційної форм виглядають так:

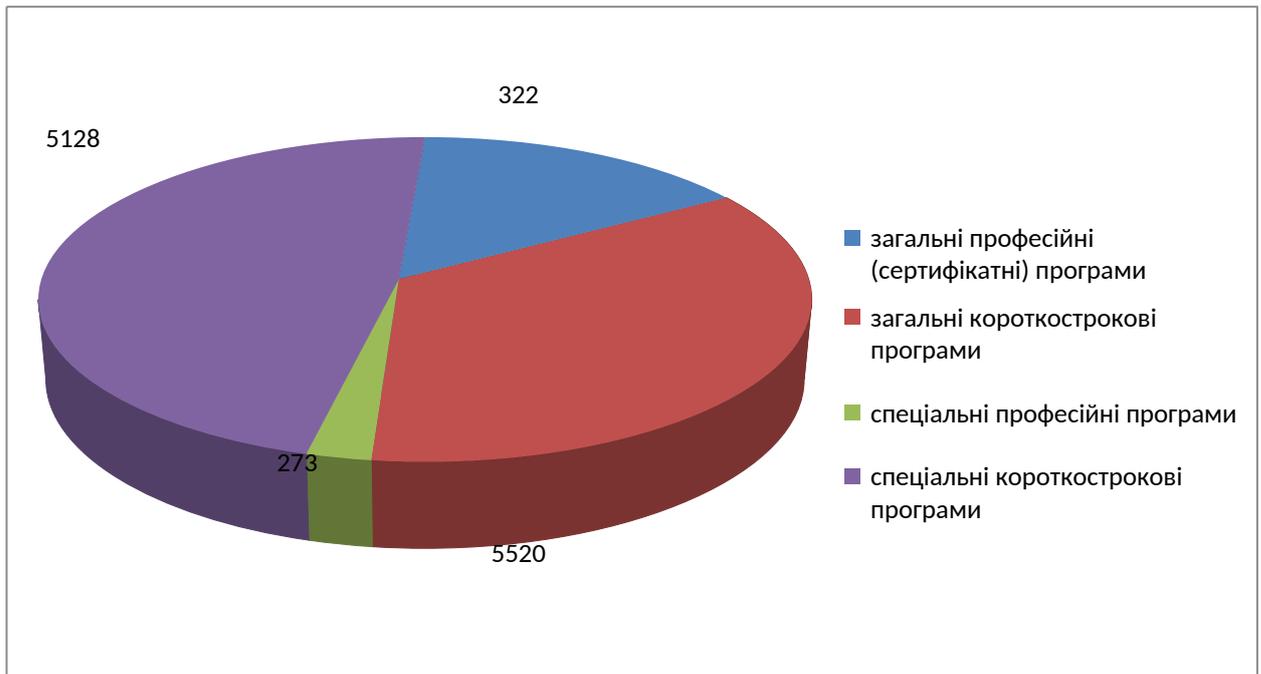
за загальними професійними (сертифікатними) програмами – 7 груп, **322** слухачі (**262** державних службовці, **70** представників місцевого самоврядування);

за загальними короткостроковими програмами – **68** груп, **5520** слухачів (**3820** державних службовців, **1700** представників місцевого самоврядування);

за спеціальними професійними програмами – 6 груп, **273** слухачі (**267** державних службовців, **6** представників місцевого самоврядування);

за спеціальними короткостроковими програмами – **114** груп, **5128** слухачів (**1944** державних службовців, **3187** представників місцевого самоврядування).

Крім того, за спеціальними короткотерміновими програмами навчалися **65** працівників державних та комунальних підприємств, установ та організацій.

Навчання за різними видами програм

Тобто в структурі навчання абсолютно домінували короткострокові програми (94,6%), причому між загальними та спеціальними щодо кількості учасників навчання спостерігається майже паритет: 49,0% на 46,0%.

За професійними програмами підвищили свою кваліфікацію 5% учасників навчання, причому розподіл на загальні та спеціальні – також приблизно навпіл (з деякою перевагою загальних).

Тематика навчань стосувалася низки традиційних питань, а саме: “Соціально-психологічні аспекти діяльності державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування (ділова етика, управління конфліктами, стресостійкість, професійне вигорання)”; “Місьцеве самоврядування як основа демократичного розвитку суспільства”; “Новели земельного законодавства України”; “Можливості використання місцевих відновлювальних джерел енергії та енергозбереження”; “Запровадження системи електронного документообігу в органах державної виконавчої влади та місцевого самоврядування”; “Нормативно-правове забезпечення діяльності органів місцевої державної влади та органів місцевого самоврядування”; “Організація контролю й роботи з документами та забезпечення органами місцевої влади доступу до публічної інформації” та інше. Від кількох тем довелося відмовитися – через рішення центральних органів державної влади (або їхню відсутність), а саме: “Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування в Україні: правовий статус, стиль і методи роботи”; “Основні засади реформування служби в органах місцевого самоврядування”.

Водночас з’явилася низка нових тем, обумовлених змінами в законодавстві, потребами органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування: «Організація роботи з питань видачі посвідчень багатодітним сім’ям»; «Фінансове забезпечення територіальної громади. Бюджетний процес на місцевому рівні»; «Територіальні громади в контексті реформи субрегіонального рівня»; «Робота Центру професійного розвитку, аудит освітньої мережі, ефективність освітньої

мережі громади»; «Залучення інвестицій для розвитку громад»; «Теоретичні та практичні аспекти захисту прав дитини та формування системи інституційного догляду та виховання дітей»; «Навики ефективної роботи в Microsoft Excel та створення презентацій в Power Point»; «Розробка аналізу регуляторного впливу Тесту малого підприємництва (М-Тест). Практичні аспекти»; «Законодавчі новели в унормуванні правового статусу старости та їх практичний зміст» та ін. У цілому вся тематика наведена в окремому додатку 1.

Серед загальних особливостей відмітимо таку. Спостерігались значні «скачки» в загальній кількості учасників навчання, які реєструвалися на окремі вебінари та виявляли бажання підвищити кваліфікацію. За пікових випадків цей показник досягав від 190 до 250 осіб на один вебінар. З огляду на те, що комунікаційна система ЗСХ, за допомогою якої здійснювалися вебінари, може ефективно підтримувати до 170 учасників навчання, кілька разів Центр розділяв слухачів на дві групи (наприклад, з теми «Організація контролю й роботи з документами та забезпечення органами місцевої влади доступу до публічної інформації»). Така підвищена активність спостерігалася, насамперед, перед проведенням щорічного оцінювання результатів службової діяльності державних службовців та звітуванням про виконання індивідуальних програм підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.

2021 р. навчання здійснювалося як за денною, так і дистанційною формами навчання. Причому домінувала друга.

1. Денна форма навчання

2021 р. **Центр відновив практику проведення виїзних семінарів** у територіальних громадах області, районних державних адміністраціях та районних радах. Під час вибору тематики навчання враховувалися побажання та потреби самої громади та райдержадміністрацій. Результат такий:

- Регламентація роботи та ведення діловодства в міській раді та її виконавчому комітеті. Участь депутатів у діяльності ради (**15** семінарів);
- Механізм реагування на проблему домашнього насильства та торгівлю людьми на місцевому рівні (**8** семінарів);
- Енергоменеджмент та підвищення енергоефективності. Можливості використання місцевих відновлювальних джерел енергії (**6** семінарів);
- Організація роботи ради територіальної громади та надання адміністративних послуг (**5** семінарів);
- Теоретичні та практичні аспекти захисту прав дитини та формування системи інституційного догляду та виховання дітей (**4** семінари);
- Правові підстави та організаційні засади регулювання участі державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в державному управлінні: новели українського законодавства; особливості регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування; електронне врядування в Україні: можливості для громад (по **3** семінари);
- Участь державних органів та місцевого самоврядування в формуванні екологічної свідомості громадян; особливості вчинення нотаріальних дій та

надання адміністративних послуг посадовими особами місцевого самоврядування; освітній менеджмент: від ідеї до реалізації (по 2 семінари);

- Правові та практичні аспекти публічних закупівель; брендинг та маркетинг території, формування місцевої (локальної) ідентичності (по 1 семінару).

У рамках виїзних навчань взяв участь **1281** слухач (**1157** – посадові особи місцевого самоврядування, **124** – державні службовці). Водночас є **проблема – транспортний засіб Центру повністю амортизований з 2019 р. Тобто його експлуатація стає дедалі дорожчою та ризикованішою.**

За умов покращення пандемічної ситуації окремі навчальні заходи проводилися безпосередньо в Центрі. Так **43** голови (заступники голів) територіальних громад, районних рад під час двохденного навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Децентралізація та туризм: як громадам використати наявний туристично-рекреаційний потенціал» мали змогу отримати як теоретичний, так і практичний багаж знань щодо основних азів розвитку туризму з виїздом безпосередньо в осередок самого зеленого туризму. Впродовж навчання зі слухачами працювали знані українські та регіональні експерти, які розповіли про тренди світового та вітчизняного туризму, допомагали учасникам розібратися з термінологічним апаратом, законодавчою базою, стандартами надання туристичних послуг та визначили ключові кроки для розвитку туризму в громаді.

Також очно навчалися такі групи (всі – за короткостровими програмами): для **50** начальників відділів (управлінь) освіти територіальних громад («Реалізація в області державної політики у сфері освіти»); для **41** працівника апарату виконкому рад територіальних громад, землевпорядників, старост старостинських округів («Новели земельного законодавства України та використання майна комунальної власності»); **20** працівників апарату Линовицької територіальної громади, її структурних підрозділів, старост, депутатів, інших територіальних громад («Участь державних органів та місцевого самоврядування в формуванні екологічної свідомості громадян»); **15** посадових осіб місцевого самоврядування територіальних громад області («Державно-громадське управління освітою та якість освіти»); **13** голів територіальних громад Чернігівського району (Територіальні громади в контексті реформи субрегіонального рівня»).

Дві короткострокові програми реалізовано для держслужбовців територіальних підрозділів центральних органів державної влади, а саме: три групи держслужбовців категорій “Б” та “В” – Головного управління ДПС у Чернігівській області (**306** осіб), одна група – Управління забезпечення реалізації повноважень у Чернігівській області Регіонального відділення Фонду державного

майна України по Київській, Черкаській та Чернігівській областях (25 осіб). Заняття проводилися безпосередньо за місцем роботи посадовців.

Усього в Чернігові Центр організував навчання 9 груп посадовців: 470 чол., з них – 139 посадових осіб місцевого самоврядування, 331 – державний службовець.

У цілому за денною формою навчалось 62 групи за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації (1751 слухач: 455 державних службовців, 1296 посадових осіб місцевого самоврядування).

У загальному обсязі за очною формою навчалось 15% слухачів Центру (такий саме показник, як 2020 р.).

Денна форма залишається найбажанішою для проведення навчань безпосередньо з працівниками громад. Крім того, в разі наявності такої можливості, окремі очні семінари безпосередньо в Центрі викликали підвищений інтерес серед співробітників органів державної влади та місцевого самоврядування області – чисельність їх учасників, як правило, перевищували очікування.

2. Дистанційна форма навчання

В 2021 р. дистанційне навчання домінувало. Як і попереднього року Центр поєднував асинхронний та синхронний режими навчання, прагнув змінити традиційну методику навчання, адаптувавши її до дистанційного формату.

Щодо асинхронного навчання – використовувалася платформа Moodle. Таким чином було реалізовано п'ять дистанційних курсів:

«Депутат місцевої ради: статус, повноваження, організація роботи» (40 учасників навчання);

«Забезпечення ефективності запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування» (115 слухачів);

«Ділове українське мовлення у сфері державного управління» (158 слухачів);

«Основи управлінського лідерства на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування» (114 слухачів);

«Комунікативна компетентність посадовця» (26 слухачів).

Усі теми у цих дистанційних курсах були поділені на тематичні блоки, містилися посилання на корисні матеріали. Крім цього, у слухачів була змога вивчати матеріали курсу, дивлячись відео або читаючи конспект лекції чи ознайомлюватися з презентаціями. Ці курси давали можливість збереження корисних матеріалів для учасників навчання. А головний плюс цього навчання – кожен слухач самостійно коригував, коли і скільки часу

The screenshot shows the Moodle LMS interface for the Chernihiv Center. The main heading is "Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій". Below the heading, there is a search bar and a list of courses. The list includes:

- Підсумковий тест за підсумками навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Особливості служби в органах місцевого самоврядування, управління персоналом та організація роботи виконавчої ради громади»
- 26.11.2021 Підсумковий тест для вперше призначених на посади в органах місцевого самоврядування (спеціальні апарати виконавчого ради обласних територіальних громад...)
- 4.11.2021_Загальна професійна програма підвищення кваліфікації для вперше призначених на посади державної служби категорії «Б»
- Депутат місцевої ради: статус, повноваження, організація роботи (27 жовтня – 17 листопада 2021 року)
- 15 - 29 жовтня II сесія навчання за загальною професійною (організаційною) програмою для вперше призначених на посади в органах місцевого самоврядування
- Комунікативна компетентність посадовця (7-29 жовтня 2021р.)

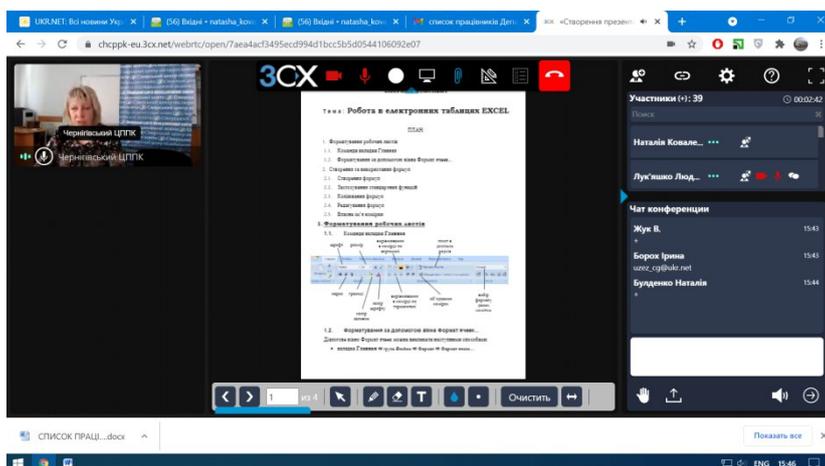
навчатися та пройти тестування.

Також асинхронне навчання використовувалося під час реалізації професійних (сертифікатних) програм підвищення кваліфікації (тринадцять груп), а саме: перша та третя (підсумкова) сесії проходили за допомогою ЗСХ, друга – на Moodle. Таке поєднання мало схвальні відгуки учасників навчання. Всього за ПППК таким чином навчалось **605** посадовців.

Загальні та спеціальні короткострокові програми тривали від одного до чотирьох днів та реалізовувалися переважно за допомогою платформи ЗСХ. В підсумку таких груп виявилось **182**, а учасників – **10648**. Це 94,6 % від загального обсягу навчання та 85% від навчань у дистанційній формі.

Найбільша проблема, пов'язана з дистанційним навчанням, – це механічне перенесення до неї звичних очних форм викладання. Для її подолання абсолютна викладачів закладу супроводжували свої виступи презентаціями. Крім того, Центр надавав учасникам навчання можливість скачувати файли із записом занять для подальшого його перегляду в зручний для них час. Співробітники закладу надавали залученим викладачам допомогу з застосування ними інтерактивних форм під час проведення занять.

В загальному обсязі протягом року за дистанційною формою підвищили кваліфікацію **9506** посадовців – це **84,4 %** від загальної кількості учасників навчання (**5787** державних службовців, **3654** посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад). Саме дистанційна форма

дозволила забезпечити наявні потреби у підвищенні кваліфікації. На тепер відбулося звикання до неї більшості учасників навчання. Це означає, що навіть за умови скасування карантинних обмежень, її частка залишатиметься дуже значною.

III. НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ЦЕНТРАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

1. Навчання служб управління персоналом органів державної влади та місцевого самоврядування з питань проходження служби

Упродовж 2021 р. на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р «Деякі питання реформування державного управління України» було організовано та проведено низку тематичних семінарів із питань основних аспектів законодавства про державну службу та служби в органах місцевого самоврядування, підзаконних нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та НАДС України щодо практичних питань проходження служби в органах місцевого самоврядування відповідно до вимог

Закону України «Про державну службу» (зі змінами), проекту Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

У рамках навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Управління персоналом в органах державної виконавчої влади» **38** начальників відділів (завідувачів секторів) управління персоналом структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій та **17** державних службовців Головного управління Держпродспоживслужби в області підвищили кваліфікацію з тематики, що стосувалася: правових засад організації і методики проведення актуальних нормативних процедур на державній службі (конкурсний відбір, проведення перевірок, проведення конкурсної співбесіди, рейтинговий список кандидатів на посаду) та ін.

Для начальників відділів (завідувачів секторів) управління персоналом виконавчого апарату територіальних громад, районних рад у лютому 2021 р. проведено трьохденний семінар «Сучасні інструменти управління людськими ресурсами в органах місцевого самоврядування». Його програму опанували **47** посадових осіб місцевого самоврядування. Увага посадовців акцентувалася на законодавчих та організаційних засадах управління людськими ресурсами в органах місцевого самоврядування України; порядку проведення конкурсного відбору на зайняття вакантних посад в ОМС; вимогах до професійної компетентності кандидатів на зайняття вакантних посад та ін. Заняття проводилися спільно з Школою управління людськими ресурсами Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні».

У травні ц.р. державні службовці органів виконавчої влади та посадові особи місцевого самоврядування підвищували кваліфікацію за короткостроковою програмою «Інноваційні (сучасні) технології управління персоналом: мотивація персоналу, стимулювання командної роботи та управління результатам». Метою навчання за цією програмою було набуття професійних знань, умінь і навичок, що стосувалися: сучасних технік та технологій управління персоналом в органах публічної влади; методики проведення класифікації посад державної служби; нової моделі оплати праці посадовців; мотивації та стимулювання посадовців; психологічних особливостей управління персоналом на державній службі; управління талантами та професійного розвитку посадовців тощо. Усього підвищили кваліфікацію **75** посадовців (**29** – посадових осіб місцевого самоврядування та **46** державних службовців).

Восени для державних службовців структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій проведено семінар «Професійний розвиток державного службовця, щорічне оцінювання та виконання індивідуальної програми». Розглядалися два блоки питань: визначення результатів оцінювання службової діяльності державних службовців у 2021 році: покроковий план дій; методичні рекомендації щодо складання та моніторингу виконання індивідуальної програми підвищення рівня професійної компетентності. Цим навчанням охоплено **149** державних службовців.

До викладання у вищезазначених семінарах-навчаннях неодноразово залучалися працівники Міжрегіонального управління в м. Києві, Київській, Чернігівській та Черкаській областях, представники управління по роботі з

персоналом апарату та кадрових служб окремих структурних підрозділів обласної державної адміністрації, виконавчого апарату обласної ради, експерти громадських організацій тощо.

Усього за 2021 р. у Центрі навчалася чотири групи працівників служб управління персоналом. У результаті підвищили свою кваліфікацію **326** посадовців (**250** державних службовців, **76** посадових осіб місцевого самоврядування). Разом із тим навчання з питань нового законодавства про службу в органах місцевого самоврядування довелося зняти – через його несхвалення Верховною Радою України.

Деякі питання впровадження законодавства у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування висвітлювалися також під час занять за іншими сертифікатними та короткостроковими програмами. Таким чином було задіяно ще **411** осіб: **251** державний службовець, **160** посадових осіб місцевого самоврядування.

2. Навчання з питань запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування

На виконання Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) від 16.07.2021 року № 421/21 «Про погодження Антикорупційної програми Чернігівської обласної державної адміністрації на 2021–2023 роки» Центр здійснював підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад за короткостроковою програмою «Забезпечення ефективності запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування». Програма розроблена Чернігівським центром на основі рекомендацій НАДС України спільно з представниками облдержадміністрації.

Всього за цією програмою проведено п'ять навчань в дистанційній формі в режимі реального часу. В них взяли участь **649** посадовців (458 – державних службовців місцевих державних адміністрацій, 191 – посадова особа місцевого самоврядування).

У режимі відкладеного часу на платформі Moodle за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Забезпечення ефективності запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування» (складається з чотирьох тематичних модулів «Державне управління та організація протидії корупції», «Адміністративно-правові заходи протидії корупції», «Особливості запобігання та протидії корупції», «Психолого-лінгвістичні аспекти ділового спілкування») пройшли навчання **115** посадовців.

В рамках навчань за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації заняття з питань запобігання корупції та дотримання заходів фінансового контролю відвідали **457** державних службовців, **82** посадові особи місцевого самоврядування та **40** депутатів місцевих рад. Під час навчань за професійними (сертифікатними) програмами підвищення кваліфікації у заняттях з антикорупційної тематики взяв участь **181** посадовець (100 – державних службовців та 81 – посадових осіб місцевого самоврядування).

Заняття з питань запобігання корупції в рамках навчань за короткостроковими та професійними програмами підвищення кваліфікації пройшли державні службовці окремих територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в області у рамках навчання (за договорами): 77 – Головного територіального управління юстиції в області; 247 – Головного управління Пенсійного фонду України в області (п'ять груп); 21 – Державного агентства рибного господарства у Чернігівській області; 25 – Управління забезпечення реалізації повноважень у Чернігівській області Регіонального відділення Фонду державного майна України по Київській, Черкаській та Чернігівській областях (очна форма); 59 – Головного управління Держпродспоживслужби у Чернігівській області; 307 – Головного управління ДПС у Чернігівській області (три групи в очній формі); 62 – Чернігівської обласної прокуратури; 22 – Управління Північного офісу Держаудитслужби в Чернігівській області; 44 – Регіонального сервісного центру Головного сервісного центру МВС в Чернігівській області; 51 – Головного управління Національної поліції в Чернігівській області. Всього – **915** посадовців.

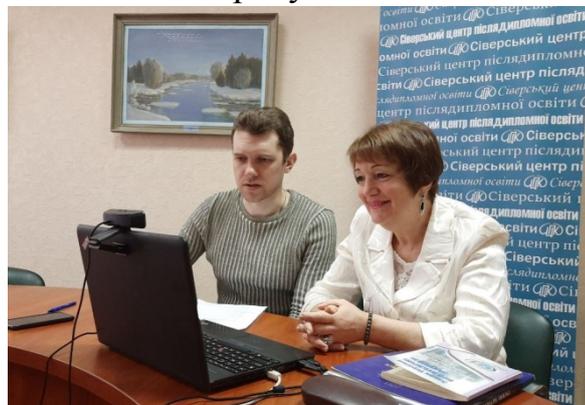

Загалом у 2021 р. навчання з антикорупційного законодавства пройшли **2439** державний службовець та посадова особа місцевого самоврядування. В наведеній нижче діаграмі представлена динаміка навчання з питань запобігання корупції за 2017–2021 рр. Незважаючи на деяке зменшення чисельності учасників в порівнянні з минулим роком (на 22%), навчання з антикорупційного законодавства продовжує користуватися стабільним попитом та популярністю, зокрема серед представників територіальних підрозділів, представництво яких в цих навчаннях зросло на 28,5%.

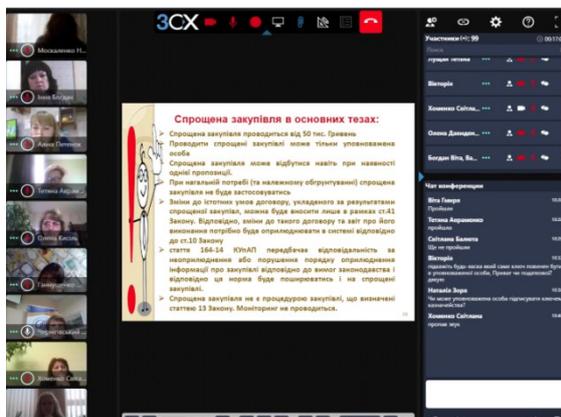
3. Навчання фахівців із питань публічних закупівель

У 2021 році Центр продовжив навчання фахівців з питань організації та здійснення публічних закупівель. Переважно воно проходило в дистанційній формі, за виключенням виїзного заняття для працівників Михайло-Коцюбинської селищної ради, що відбулася 3 березня 2021 р. До їх проведення залучалися викладачі Центру, які пройшли спеціалізовані навчання.

Загалом Центром проведено 4 навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Правові та практичні аспекти здійснення публічних закупівель в Україні». Цільова аудиторія – відповідальні працівники місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Тематика навчань охоплювала положення Закону України «Про публічні закупівлі» (редакція від 19.04.2020 р.) та зміни, внесені до нього в 2021 р. Традиційно тематика навчань охоплювала питання планування закупівель, проведення спрощених закупівель та процедур закупівель та розміщення інформації у системі Prozorro. Також учасники навчань отримували практичні роз'яснення щодо закупівель лікарських засобів і товарів, спрямованих на запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID-19, закупівель енергоносіїв тощо. Водночас йшлося про особливості підготовки тендерної документації, оскарження закупівель та штрафні санкції для замовників за порушення законодавства у сфері закупівель.

Окремі роз'яснення стосувалися обов'язків та вимог до уповноважених осіб, які з 1 січня 2022 р. матимуть виключне право на здійснення публічних закупівель в установах та організаціях та, відповідно, – проходження ними обов'язкового тестування на порталі prozorro.gov.ua для роботи в електронній системі (наказ Мінекономіки від 06.08.2021 № 376-21).

Всього в цих навчаннях взяли участь **301** фахівець. Серед них – посадовці базового, субрегіонального та регіонального рівня області, а також співробітники територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, залучені до проведення процедур публічних закупівель. В їх числі пройшли навчання відповідальні працівники та головні бухгалтери установ, що входять до сфери управління Держпродспоживслужби (41 учасник).

Ще одне виїзне навчання з питань здійснення публічних закупівель було проведено 14 травня в Сновську для працівників апарату територіальної громади Сновської територіальної громади, її структурних підрозділів, старост і депутатів (взяли участь **19** чоловік).

Заняття з питань публічних закупівель відбулися в рамках семінарів «Основні аспекти організації роботи ради територіальної громади» (для представників Михайло-Коцюбинської селищної ради, 3 березня, 38 учасників) та «Формування бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів». Семінари проводилися 7 та 12-13 жовтня відповідно для головних бухгалтерів структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування області.

В них взяли участь відповідно **40** та **64** посадовці. Таким чином у 2021 р. до навчань з питань публічних закупівель було залучено **462** фахівці.

4. Навчання з питань застосування інформаційних технологій в роботі органів державної влади та органів місцевого самоврядування

В 2021 році розширювався напрямок навчання з питань запровадження в роботі працівників МДА та ОМС інформаційних технологій. Зокрема Центром проведено 2 навчання (у квітні та листопаді) для посадовців всієї області «Застосування технологій електронного врядування в роботі органів державної влади місцевого самоврядування. Системи захисту інформації», в яких взяли участь 140 чоловік. Висвітлювались питання переваг запровадження електронного документообігу, основ інформаційної безпеки, мова йшла про хмарні технології та використання Google сервісів. Окремо подібні навчання реалізовані і для 4 територіальних громад (Новобасанської, Вертіївської, Варвинської, Кіптівської), кількість учасників – 90 посадових осіб місцевого самоврядування.

Для представників уповноважених підрозділів виконкомів рад територіальних громад з питань містобудування та архітектури проведено навчання «Геоінформаційні технології в стратегічному плануванні та управлінні розвитком територій на місцевому та регіональному рівнях». Учасники опрацювали законодавчу базу щодо використання геоінформаційних технологій в процесі управлінням розвитку територіальних громад, особливості обліку активів громади через створення муніципальних реєстрів і кадастрів, роль національної інфраструктури геопросторових даних для розвитку геоінформаційних систем на місцевому рівні, створення єдиної цифрової топографічної основи для забезпечення потреб геоінформаційних систем розвитку територій територіальних громад; основні принципи побудови геоінформаційних систем в процесі планування просторового розвитку територій територіальних громад. Також ознайомилися з практикою впровадження локальної геоінформаційної системи Долинської міської ради Івано-Франківської області та у низці територіальних громад Львівської області.

В грудні та вересні провчилися 209 посадовців за програмою «Візуалізація даних, комп'ютерна графіка, інфорграфіка. Використання інструментів Google та інших віддалених прикладних електронних засобів у роботі посадовця». Учасники вивчали типи, стандартні елементи візуалізації даних, ефективні види графіків, візуальний аналіз даних (засобами текстового редактора, табличного редактора, презентацій), алгоритм для створення інфографіки, особливості візуального сприйняття; класичні принципи інфоколлажу, можливості використання інструментів Google у роботі посадовця

На замовлення Департаменту економічного розвитку обласної державної адміністрації Центр додатково провів навчання для його працівників за темою «Робота з таблицями Excel та створення презентацій в Power Point». Воно реалізовано таким чином: 4 заняття (щоп'ятниці) по 2 академічні години. Цю програму пройшли 76 державних службовців Департаменту.

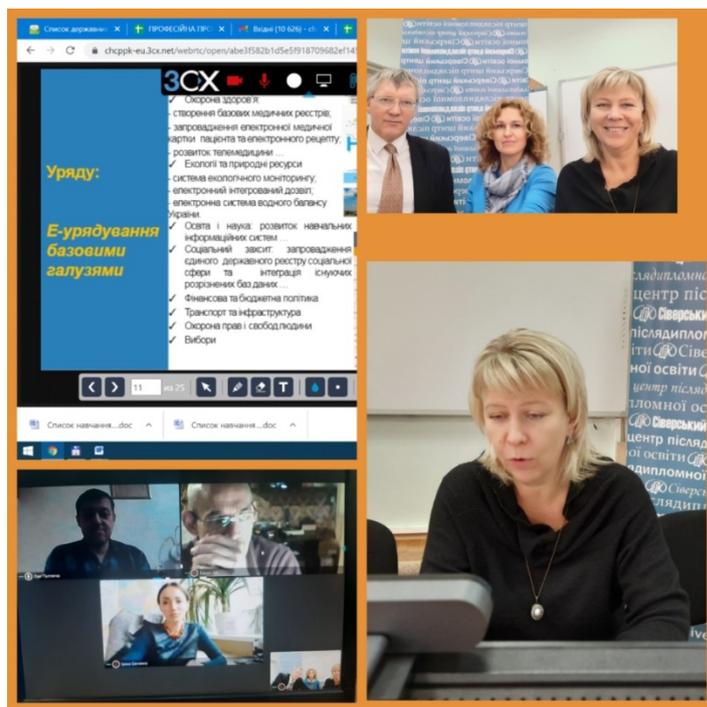
Значна увага цьому питанню приділена й у професійних програмах підвищення кваліфікації. Зокрема в 2021 році розроблена та вперше реалізована програма «Цифрова грамотність та комунікативна компетентність посадовця». Її основа – отримання практичних навичок в роботі з технологіями електронного урядування, інформаційними технологіями. Учасниками стали 162 слухачі.

На замовлення Головного управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області Центром проведено навчання для його працівників. Чотири групи вчилися за професійною програмою «Правові та практичні аспекти діяльності державного службовця органів Пенсійного фонду України», у складі якої вони опрацювали модуль «Сучасні інформаційні технології в діяльності державного службовця», а це практичні питання електронного урядування; його технології; правила безпечної роботи в Інтернеті; документування управлінської інформації в електронній формі; особливості електронного декларування; ведення електронних трудових книжок тощо. Всього 211 учасників.

В цілому з питань застосування інформаційних технологій в роботі органів державної влади і органів місцевого самоврядування підвищили кваліфікацію 968 посадовців (727 державних службовців та 241 посадова особа місцевого самоврядування). Цей показник в понад ніж два рази більший за минулорічний. Зростанню інтересу сприяли карантинні обмеження та збільшення частки дистанційної роботи. Відповідно цей напрямок розширюватиметься та урізноманітнюватиметься щодо тематики.

5. Підвищення кваліфікації з питань інформаційної політики, безпеки та комунікацій

У 2021 р. проведено 9 семінарів із питань інформаційної політики, безпеки та комунікацій. Найбільший інтерес викликало дводенне навчання за КППК «Організація роботи зі зверненнями громадян, забезпечення доступу до публічної інформації». Державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування особливо цікавили питання реалізації в їх практичній діяльності положень Закону України «Про доступ до публічної інформації». Чисельність бажаючих (261 службовець, з них 93 – посадових осіб місцевого самоврядування, 168 – державних службовців) виявилася настільки значною, що Центр провів один за одним два семінари за однаковою програмою.

Позитивний резонанс мало й навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Медіаграмотність та медіакультура публічного службовця» (розглядалися питання критичного мислення, комунікативних можливостей органів влади у соціальних мережах та ін.). Особливий інтерес мала тема «Складові успішної співпраці публічних службовців зі ЗМІ»: секрети налагодження комунікації, медіа-супровід у щоденній роботі службовця; «секрети» підготовки прес-релізу та медіа-заходів (прес-конференції, прес-тури, брифінги, інтерв'ю), позиціонування в соцмережах». Всього сертифікати, що засвідчують завершення цього навчального курсу, отримали 102 слухачі (31 – посадова особа місцевого самоврядування, 61 – державний службовець, 10 працівників територіальних органів виконавчої влади).

Помітною подією стало навчання «Публічна служба і права людини», організоване разом із Українською Гельсінською спілкою з прав людини (УГС). Розглядалась проблематика основ концепції прав людини, обмежень прав людини: критерії правомірності, підходу, заснованого на правах людини в публічній службі, прав осіб з інвалідністю, універсального дизайну і доступності. Всього навчання пройшли 60 слухачів (28 – державних службовців, 32 – посадові особи місцевого самоврядування).

У звітному році працівники органів державної влади та місцевого самоврядування вивчали також матеріали дистанційного курсу «Комунікативна компетентність посадовця». Тема комунікації посадових осіб місцевого самоврядування з громадянами

розглядалася під час навчань «Здійснення старостою своїх повноважень та пошук ефективних комунікацій із жителями старостинських округів». Успішно завершили навчання 228 слухачів (з них 181 – посадова особа місцевого самоврядування, 47 – державних службовців).

Проблематика інформаційної безпеки була присутня на 6 семінарах. Низка семінарів присвячувалися питанням реалізації вимог Законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про інформацію». За їх підсумками відповідні сертифікати одержали 452 слухачі (263 – державні службовці, 189 – посадових осіб місцевого самоврядування).

Значною увагою користувалося навчання «Основи державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства України та залучення громадян до

діяльності органів місцевої влади, висвітлення роботи органу влади в соціальних мережах». До нього були долучені начальники відділів (завідувачі секторів) інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю райдержадміністрацій, керівників та спеціалістів (відділів, секторів) апарату виконкомів рад територіальних громад, районних рад відповідальних за розміщення інформації про їхню діяльність в Інтернеті, й за зв'язки з громадськістю. Всього навчання пройшли 83 слухачі (58 – державних службовців, 25 – посадових осіб місцевого самоврядування).

В цілому навчання за вищезазначеним напрямком мало значний попит (загалом – 1035 учасників), щоправда – переважно серед державних службовців (652 особи), працівники ОМС у звітному році реагували не настільки активно (383 особи). Між тим, перерозподіл повноважень на користь ОМС та скорочення райдержадміністрацій до п'яти актуалізують цю роботу саме з посадовими особами місцевого самоврядування.

6. Навчання з питань ділового українського мовлення

На виконання Закону України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної», постанови Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 437 «Питання українського правопису», рекомендацій НАДС та, враховуючи побажання апарату, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування Центром здійснювалося навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування за двома короткостроковими програмами підвищення кваліфікації з питань ділового українського мовлення.

Основною метою цих програм була актуалізація та поглиблення знань працівників органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування із сучасної української літературної мови й ділового мовлення; розвиток мовних та мовленнєвих вмінь й навичок, які допомагають забезпечити професійну діяльність та виконувати вимоги державної мовної політики, що закріплені в законодавстві.

Програма навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Новий український правопис та ділове українське мовлення в публічному адмініструванні» для спеціалістів апарату, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, виконавчого апарату обласної ради, управління комунального майна обласної ради передбачала чотири очні одноденні заняття упродовж січня – червня 2021 р. Однак відбулися дистанційно на платформі ЗСХ. Таким чином підвищили кваліфікацію 104 державні службовці і 7 осіб місцевого самоврядування.

Починаючи з 2017 р. Центр проводить на платформі Moodle навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Ділове українське мовлення у сфері державного управління». Воно передбачає опрацювання посадовцями презентацій, методичних матеріалів та проходження тестового зрізу знань, при цьому зміст навчальних модулів кожного разу оновлюється. Всього їх чотири: мовні норми у професійному спілкуванні; усного ділового мовлення; писемного ділового мовлення; культури мовлення та етикету ділового

спілкування. 2021 р. участь у даному навчанні брали працівники структурних підрозділів облдержадміністрації, апаратів рад територіальних громад, міст обласного значення, районних рад, райдержадміністрацій, старости. Всього 158 посадовців, в т.ч. 78 державних службовців, 78 посадових осіб місцевого самоврядування і 8 осіб територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади.

Центр реалізував короткострокову програму підвищення кваліфікації «Ділове українське мовлення у сфері державного управління» на замовлення:

- Державної казначейської служби України у Чернігівській області. Її опанували – 106 державних службовців.

- Ніжинського управління Державної казначейської служби України Чернігівської області. Її опанували – 15 державних службовців.

Крім того, мовні заняття в рамках різних навчань проводилися для посадовців Головного управління Пенсійного фонду України в області, Прокуратури області, Головного управління національної поліції України в області, Управління державної міграційної служби України в області, Регіонального сервісного центру Головного сервісного центру МВС в Чернігівській області (філії ГСЦ МВС).

Мовні питання розглядалися також в рамках навчання за професійними та короткостроковими програмами підвищення кваліфікації. Таким чином відповідні знання отримали 3225 державних службовців та 1500 посадових осіб місцевого самоврядування.

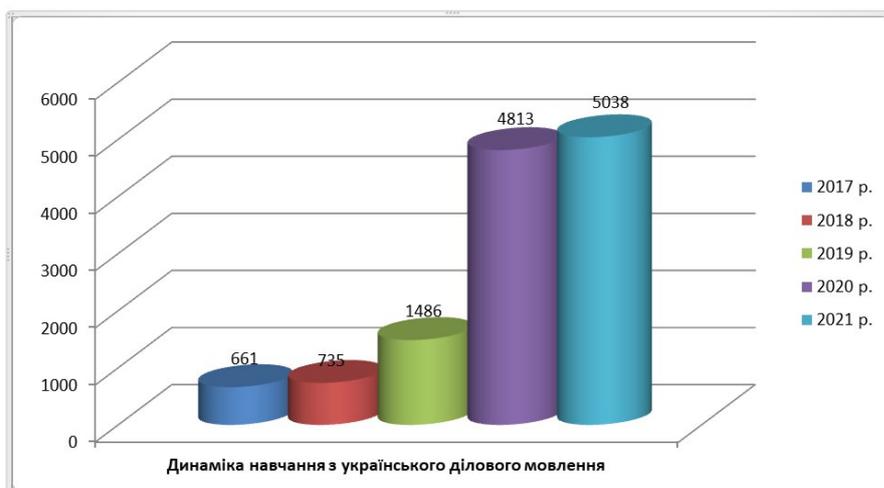
Отже, всього протягом року за окремими навчальними програмами та на тематичних заняттях зі знання української мови підвищило кваліфікацію **5038** посадовців: 3516 державних службовців та 1522 посадові особи місцевого самоврядування.

Динаміка навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування з питань ділового українського мовлення за 2017–2021 р. наведена в діаграмі.

Принципова зміна сталася 2020 р. – тоді чисельність бажаючих покращити свої знання з української мови зросла втричі. 2021 р. цей показник був підтверджений і навіть зріс на 4,5%. Така тенденція

віддзеркалює вплив запровадження норм

Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та, з великою ймовірністю, залишатиметься сталою.

7. Навчання з інших рекомендованих питань

З урахуванням рекомендацій НАДС та на виконання нормативно-правових актів Президента України та Кабінету Міністрів України державні службовці органів виконавчої влади й посадові особи ОМС в рамках навчань за професійними (сертифікатними) та за короткостроковими вивчали такі питання:

№ п/п	Нормативно-правовий акт	Назва нормативно-правового акта
1	Розпорядження КМУ від 02.03.2010 р. № 359	«Про затвердження плану заходів щодо детінізації доходів та відносин у сфері зайнятості населення»
2	Доручення Прем'єр-міністра України від 14.12.2012 р. № 48689/1/1-12	Щодо підготовки адміністраторів центрів надання адміністративних послуг та кількості адміністраторів, що підвищили кваліфікацію
3	Доручення Прем'єр-міністра України від 26.11.2013 р. № 44613/1-1-13	Щодо підвищення фахового рівня працівників органів місцевого самоврядування з питань формування та виконання місцевих бюджетів, здійснення контролю за дотриманням вимог бюджетного законодавства
4	Розпорядження КМУ від 24.06.2016 № 474	Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року
5	Постанова КМУ від 11.04.2018 № 273	«Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року»
6	Розпорядження КМУ від 05.09.2018 № 634	«Про затвердження Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року»
7	Доручення Прем'єр-міністра України від 02.10.2019 № 31040/2/1-19	Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад
8	Указ Президента України від 12.12.2016 № 553	«Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю»
9	Розпорядження КМУ від 06.12.2017 № 878	«Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»

10	Доручення Прем'єр-міністра України від 09.01.2019 № 49960/1/1-18	Щодо завдань та напрямів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади
11	Постанова КМУ від 25.10.2017 № 1106	Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони
12	Лист Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 03 квітня 2020 року № 1936.2/20/283	Щодо урахування рекомендацій, напрацьованих за результатами проведення національного круглого столу «Презентація результатів моніторингу виконання рекомендацій групи експертів з протидії торгівлі людьми Ради Європи (ГРЕТА)», що відбувся 23 грудня 2019 року за ініціативи Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та громадської організації «Ла Страда – Україна»
13	Розпорядження КМУ від 01.06.2020 № 703	Про затвердження плану заходів з реалізації II етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки
14	Розпорядження КМУ від 01 липня 2020 № 853	Про затвердження плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року
15	доручення прем'єр-міністра України від 04 травня 2020 року № 7080/0/11-20	про вжиття заходів на виконання рішення Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо схвалення рекомендацій слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
16	Розпорядження КМУ від 29.08.2018 № 602	Розробити навчальні програми з підвищення кваліфікації посадових осіб, які здійснюють оформлення та видачу документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, з безконтактним електронним носієм, з питань виявлення

		підроблених первинних документів та міжнародних стандартів у галузі прав мігрантів.
17	Розпорядження КМУ від 14 квітня 2021 № 331	Про затвердження плану заходів на 2021 рік з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018—2021 роки
18	Розпорядження КМУ від 7 червня 2017 р. № 383	Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі
19	Розпорядження КМУ від 28 жовтня 2020 р. № 1544	Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року
20	Розпорядження КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1585	Про затвердження плану заходів з реалізації першого етапу (до 2022 року) Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова — успішна держава”
21	Розпорядження КМУ від 7 квітня 2021 р. № 285	Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року
22	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 р. № 361	Про затвердження плану невідкладних заходів із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства
23	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 497	Деякі питання реалізації у 2021—2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки
24	Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179	Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року
25	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 червня 2021 р. № 690	Про затвердження плану заходів з виконання Річної національної програми під егідою Комісії Україна — НАТО на 2021 рік та показників ефективності її виконання
26	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756	Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки
27	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2021 р. № 883	Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року
28	розпорядженням Кабінету Міністрів України	Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми протидії

	від 14 липня 2021 р. № 800	торгівлі людьми на період до 2025 року
29	розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2021 р. № 285	Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року
30	Доповідь Уповноваженого Верховної Ради України за 2019 рік	Про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина України за 2019 рік

Зведена інформація щодо кількісних показників цього навчання відображена в таблиці в *додатку 2 до звіту*.

IV. НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО РЕГІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ

1. Навчання з питань організаційно-кадрової роботи

Проводилися, насамперед, за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації (КППК).

Для **37** новообраних голів територіальних громад було проведено навчання «Організаційно-правові засади діяльності новообраного голови територіальної громади». Навчальна програма включала питання щодо нормативно-правового регулювання організації діяльності органів місцевого самоврядування в сучасних умовах; проходження служби в органах місцевого самоврядування та інше.

Для **53** секретарів рад територіальних громад, районних рад було проведено навчання «Організація ради територіальної громади». Основна увага акцентувалася питаннях організації роботи ради та виконкому, припинення та набуття повноважень виборних посадових осіб ОМС; дотримання встановлених законодавством соціальних гарантій; прийняття на службу в ОМС шляхом переведення або через конкурс; організація стажування для кандидатів на посади в ОМС. Також наголос був зроблений на низці обмежень, встановлених законодавством для членів виконавчих комітетів тощо.

Для **42** керуючих справами апаратів виконкомів рад територіальних громад, районних рад проведено навчання «Особливості служби в органах місцевого самоврядування, управління персоналом та організація роботи виконкому ради громади». Навчання стосувалося практичних аспектів ведення діловодства в апараті виконкомі рад територіальних громад, районних рад; управління персоналом та проходження служби в органах місцевого самоврядування; лідерства на публічній службі; здійснення ефективних комунікацій у процесі публічного управління; організація діяльності виконавчого комітету ради. Регламент та планування роботи виконкому ради територіальної громади тощо.

На прохання Михайло-Коцюбинської селищної ради було проведено ряд занять за КППК «Основні аспекти організації роботи ради територіальної громади». У навчанні взяли участь **25** працівників апарату, структурних підрозділів, старости та депутати ради.

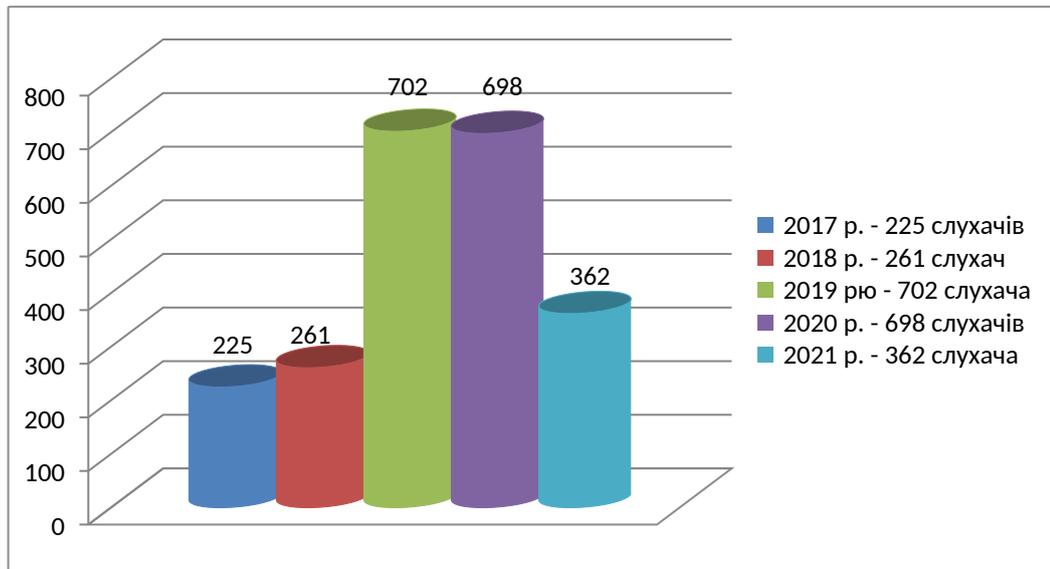
Інші організаційно-кадрові питання роботи територіальної громади розглядалися також під час проведення навчань за іншими короткостроковими програмами підвищення кваліфікації, в тому числі виїзними, наприклад:

- «Організація роботи з питань видачі посвідчень багатодітним сім'ям» (взяли участь **31** посадова особа місцевого самоврядування, **12** держслужбовців);
 - «Мобілізаційна підготовка, організація цивільного захисту в територіальній громаді та надання громадянам якісних безпекових послуг» (**24** посадових осіб, **17** держслужбовців);
 - «Нормативно-правове забезпечення діяльності органів місцевої державної влади та органів місцевого самоврядування» (**44** посадових осіб, **8** держслужбовців);
 - два семінари «Організація контролю й роботи з документами та забезпечення органами місцевої влади доступу до публічної інформації» (**62** посадові особи, **231** держслужбовець);
 - «Організація роботи зі зверненнями громадян, забезпечення доступу до публічної інформації» (**50** посадових осіб, **59** держслужбовців);
 - «Законодавство України про працю: відносини у сфері зайнятості населення» (**36** посадових осіб, **63** держслужбовця);
 - «Організаційно-правові аспекти діяльності секретаря місцевої ради» (**34** посадові особи);
 - «Органи самоорганізації населення як інструмент демократії та вирішення питань місцевого значення» (**30** посадових осіб).
- Всього впродовж року в цих навчаннях взяли участь **858** посадовців: **468** посадових осіб місцевого самоврядування та **390** державних службовців.

2. Навчання з питань роботи з депутатами

Починаючи з 2016 р. для депутатів місцевих рад та працівників їх апаратів, виконкомів Центром започатковано навчання за дистанційною формою з використанням програмного продукту Moodle. 2021 року цей навчальний курс було оновлено та розроблено КППК «Депутат місцевої ради: статус, повноваження, організація роботи».

Слухачі мали можливість опрацювати методичні матеріали (презентації, посібники) з восьми модулів: «Конституційно-правові засади місцевого самоврядування», «Організація роботи органу місцевого самоврядування та депутата місцевої ради», «Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування», «Реалізація реформи місцевого самоврядування та територіального устрою України», «Психологічні аспекти ділового спілкування депутатів місцевих рад», «Комунікації з громадськістю та ЗМІ», «Сучасні інформаційні технології в діяльності депутата місцевої ради», «Усне та писемне ділове мовлення посадової особи місцевого самоврядування та депутата ради». Крім цього, кожний модуль передбачав для депутатів підсумкове тестування та в підсумку отримання ними сертифіката про підвищення кваліфікації. Упродовж жовтня – листопада за цією програмою підвищили кваліфікацію **40** депутатів (бажано більше).

В рамках навчання за іншими КППК брали участь **322** депутати місцевих рад області. Всього за рік навчалися **362** депутати місцевих рад.

Динаміка навчання депутатів місцевих рад та працівників їх апаратів, виконкомів за 2017–2021 р. наведена вище в діаграмі. Вона засвідчує необхідність збільшення уваги до навчання депутатів місцевих рад.

3. Навчання з питань ресурсного забезпечення місцевого самоврядування

Навчання за напрямком ресурсного забезпечення включало висвітлення питань бюджетного процесу в громадах, новел земельного законодавства, поводження з об'єктами комунального та державного майна в районах.

З питань управління фінансами відзначимо навчання за короткостроковою програмою **«Фінансове забезпечення територіальної громади та управління людськими ресурсами. Бюджетний процес на місцевому рівні»**, яке Центр провів 26 березня 2021 р. спільно з Програмою Ради Європи «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні» (експерт Галина Семенець). Розглядалися основні елементи оптимальної моделі ефективного фінансового менеджменту; повноваження та відмінності завдань місцевого фінансового органу та бухгалтерської служби. Основні роз'яснення стосувалися застосування програмно-цільового методу, прогнозування, планування та виконання місцевого бюджету; внесення змін до рішення про місцевий бюджет; планування доходів та видатків бюджету; адміністрування місцевих податків та зборів; засад ефективного управління комунальними підприємствами в громадах. Всього в цьому навчанні взяли участь 55 керівників та фахівців новостворених фінансових органів рад територіальних громад.

Також ключові питання бюджетного процесу в територіальній громаді розглядалися в рамках серії навчань «Організація роботи ради територіальної громади», що проводилися в березні 2021 р. на базі Михайло-Коцюбинської селищної ради (38 працівників апарату виконкому ради та старост громади).

Питання фінансового забезпечення та бюджетного процесу висвітлювалися під час дистанційного навчання **«Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів, оцінка результативності бюджетних**

програм», що проводилося 30 вересня для голів (депутатів) постійних комісій рад територіальних громад, районних рад, працівників апарату з питань бюджету та фінансів (66 учасників). Традиційно у жовтні Центром проведено два семінари на тему «Формування бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів» в яких брали участь головні бухгалтери структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування області (відповідно 40 та 64 учасники).

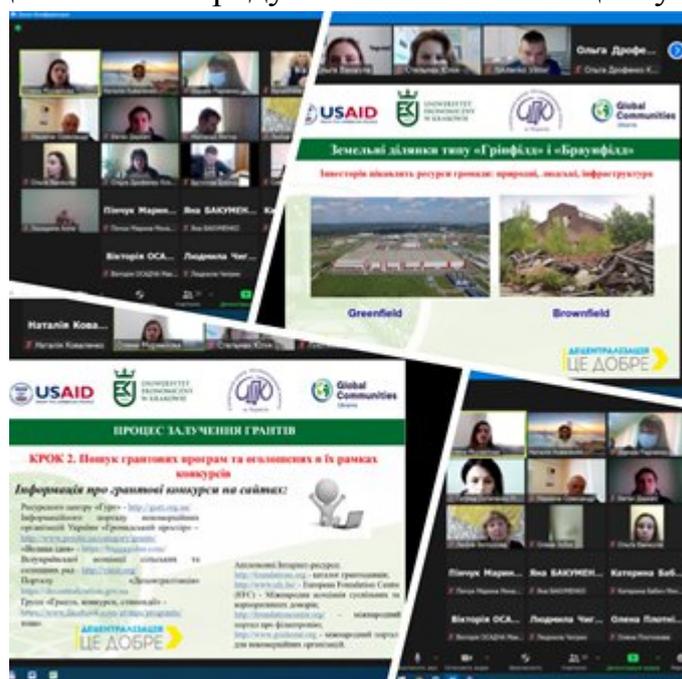
У звітному році Центром проведено два дистанційні навчання за програмою «Новели земельного законодавства України. Питання ефективного управління та розпорядження об'єктами комунальної власності», участь в яких брали працівники апаратів виконкомів рад територіальних громад та районних рад, старости і землевпорядники. Всього – 85 посадовців. Залучені викладачі – працівники Головного управління Держгеокадастру у Чернігівській області та управління комунального майна Чернігівської обласної ради. Обговорювалися зміни до законодавства щодо регулювання земельних відносин та використання земель в територіальних громадах, питання приватизації, оренди та обліку майна в територіальних громадах, надавалися практичні роз'яснення.

Хоча навчання з ресурсного забезпечення місцевого самоврядування не є такими масовими, як з антикорупційної тематики чи української мови, вони користуються постійним попитом серед посадових осіб, які відповідають за відповідні питання. Увагу посилюють зміни до законодавства, які відбуваються щорічно.

4. Навчання з питань проєктного менеджменту

В 2021 році питання основ проєктного менеджменту були включені до більшості навчань за професійними програмами підвищення кваліфікації, зокрема: для вперше призначених на посади державної служби категорії «В», для вперше призначених на посади державної служби категорії «Б», для вперше призначених на посади в органах місцевого самоврядування. Фактично це був виклад основ проєктного менеджменту на публічній службі. Таким чином **підвищили кваліфікацію 151 посадовець** (86 державних службовців та 65 посадових осіб місцевого самоврядування).

Окремо модуль «Основи управління проєктами» викладався у змісті загальної професійної програми підвищення кваліфікації «Управління об'єднаними територіальними громадами для менеджерів». Вона реалізувалась в рамках Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Децентралізація

приносить кращі результати та ефективність» (**DOBRE**) у співпраці з Малопольською школою державного управління при Краківському університеті економіки (**MSAP/UEK, Польща**). В межах модулю увага учасників була акцентована на основах управління проєктами в органах місцевого самоврядування. Враховуючи, що частина учасників – керівники економічних підрозділів територіальних громад, які самі пишуть проєкти та залучають додаткові кошти у громади, то цей модуль викликав жваве зацікавлення учасників. Учасники активно працювали над груповими та індивідуальними завданнями в zoom-кімнатах. Вони практикувались готувати проєкти; управляти часом у проєктній діяльності; формувати команду; оцінювати ризики; робити презентацію проєкту. Особливо їх зацікавив огляд зовнішніх програм доступних в Україні. Всього провчилились 26 осіб – представники органів місцевого самоврядування Чернігівщини.

Проводилися **навчання з підготовки до окремих конкурсів проєктів, зокрема конкурсу ДФРР**, насамперед, для територіальних громад області. Два – на початку року (19 січня та 11 лютого). Фактично то була практична робота

щодо заповнення проєктної заявки. Учасники розбирали особливості підготовки, оцінки та відбору проєктів регіонального розвитку, форму проєкту, процес його подання на онлайн-платформу ДФРР, заходи з інформування та звітність по проєкту. Такі навчання реалізувались спільно з Департаментом економічного розвитку облдержадміністрації та за участі представників проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe). Як результат – **серед переможців 2021 році шість громад брали участь у вищезазначених семінарах**. Ще один

захід наприкінці року (21 грудня) присвячувався змінам, що очікуються в ДФРР, зокрема запровадженню вимоги наявності Стратегії розвитку громади. Всього з цього напрямку підвищили свою кваліфікацію 164 посадовці.

Змістовно насичена програма «Підготовка проєктних заявок на окремі конкурси» разом з Тетяною Котенко, керівником НКП Горизонт 2020 за напрямком «Малі та середні підприємства» Центральноукраїнського національного технічного університету реалізувалась 25 – 26 травня. Учасники (всього 72 посадовці) вчилились вибирати конкурси, генерували проєктні ідеї, визначали цільові групи, цілі та завдання, очікувані результати. Окремо розглядалися гранти за напрямками, у сферах: освіти; культури, молоді та спорту; екології та енергозбереження; підприємництва та креативних індустрій.

Тематика проектного менеджменту також висвітлювалась у рамках **навчань з питань енергозбереження**. Зокрема Центром проведено два семінари для посадовців всієї області (дистанційно) та ще шість (у формі очних виїзних семінарів) для територіальних громад (Ніжинської, Прилуцької, Деснянської, Остерської, Добрянської, Киселівської). Програма навчання включала огляд діючих грантових програм у сфері енергозбереження, можливостей залучення додаткових коштів для модернізації будівель комунальної сфери. Демонструвалися приклади вже реалізованих проєктів як в області, так і по всій Україні. Загалом 220 посадовців (40 державних службовців та 180 посадових осіб місцевого самоврядування) підвищили кваліфікацію.

Три групи посадовців пройшли навчання з тематики **міжмуніципального співробітництва громад**. Вивчалися питання законодавства, практичні та юридичні аспекти укладання договорів про співробітництво громад, приклади успішних практик. Всього – 147 учасників підвищили кваліфікацію.

Ще два навчання проведено для працівників Менської та Бобровицької міських рад з галузевої тематики – за програмою «Освітній менеджмент: від ідеї до реалізації» (36 учасників).

29 квітня посадовці (27 учасників) взяли участь у дистанційному навчанні з **онов партисипативного стратегічного планування**, а 7 червня в Бахмачі проведено подібний очний семінар (23 посадовців з шести громад). Учасники опрацьовували загальні засади стратегічного планування, нормативно-правове забезпечення стратегічного планування розвитку територій в Україні та знайомились з методологією розробки стратегій розвитку територіальних громад. Крім того, в рамках програми DOBRE співробітники Центру надали допомогу з розробки нової стратегії Сновської громади та оновлення – Ніжинської, а в рамках програми U-LEAD з Європою – Ладанської та Срібнянської громад.

Всього у всіх зазначених цільових навчаннях взяли участь 915 посадовці: 126 державних службовців та 789 посадових осіб місцевого самоврядування. Це майже в два рази більше ніж минулого року. Тенденція значного збільшення зацікавленості такого роду навчаннями та кількості учасників зберігається вже другий рік, що позначається на кількості проєктів, які подають органи місцевого самоврядування на різні конкурси та перемагають у них.

5. Навчання з питань розвитку територій та залучення інвестицій

В рамках програми «Залучення інвестицій для розвитку громад», що проводилось за участі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області

учасники шукали інструменти залучення інвестицій, вчилися успішно комунікувати з інвестором, готуючи інвестиційні пропозиції та знайомились із стандартами обслуговування та професійного супроводу інвестора. Фактично вони вивчали практичні кроки для пошуку інвестора та надання йому пропозицій на основі проєктного менеджменту. Учасники – 61 посадова особа місцевого самоврядування, представники майже всіх громад Чернігівщини.

Ще одне навчання з питань залучення інвестицій (57 учасників) Центр провів спільно з Департаментом економічного розвитку облдержадміністрації наприкінці грудня 2021 року. В його рамках учасники розглядали питання розбудови сучасних промислових зон та створення індустріальних парків; правила підготовки якісних інвестиційних пропозицій, представлення потенціалу громади на інтерактивній інвестиційній карті Чернігівської області; актуальні грантові можливості та програми міжнародно-технічної допомоги для громад, а також вчилися застосовувати механізм державно-приватного партнерства для залучення інвестицій та маркетингові інструменти для популяризації інвестиційного потенціалу громад.

З метою сприяння розвитку туристичного потенціалу, формування брендів та промоції громад проведені навчання на тему **«Брендинг та маркетинг території, формування місцевої (локальної) ідентичності»** для працівників апаратів виконкомів рад територіальних громад, районних рад, старост старостинських округів (дистанційно, 2 групи, 62 учасники) та **«Децентралізація та туризм: як громадам використати наявний туристично-рекреаційний потенціал»** (очно, 43 учасники). Щодо останнього, цей семінар відбувся 23 – 24 червня та став одним з перших заходів, проведених в очному форматі після року карантинних обмежень. На ньому обговорювалися тенденції розвитку туристичних дестинацій в Україні та світі; діяльність регіональних туристичних організацій; можливості агро-, гастро-, екотуризму, розвитку туристичної інфраструктури, сфери туристичних послуг та атракцій. Представники громади дізналися про те, як їм починати розвивати туризм, як привабити туриста та мали можливість ознайомитися з практичним досвідом створення туристичних садиб та локацій, зокрема, на прикладі бази відпочинку «Андріївські озера», де проходив другий день навчання.

Тематика розвитку територій була в основі навчання «Регіональна політика як складова економічного розвитку», проведеного спільно з Департаментом економічного розвитку облдержадміністрації 23 листопада (48 учасників). Учасники дізнались про основні підходи до розробки місцевих стратегічних та програмних документів; практичні аспекти реалізації державної політики з питань розвитку підприємництва та надання адміністративних послуг; основні інструменти активізації інвестиційної діяльності на рівні громади; проєкт європейського Інвестиційного Банку «Основний кредит для аграрної галузі-Україна»; як підвищити ефективність використання бюджетних коштів під час проведення процедур закупівель; реалізацію державної регуляторної політики.

Таким чином у навчаннях з питань розвитку територій та залучення інвестицій взяли участь 271 посадовець, майже всі – представники органів місцевого самоврядування Чернігівщини, тобто зацікавлення цим напрямком

спостерігається саме серед представників територіальних громад Чернігівщини. Відтак спектр навчань з зазначеної тематики буде розширюватись.

6. Навчання з питань регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування

Для посадових осіб місцевого самоврядування, які є розробниками регуляторних актів, було проведено навчання за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «**Розробка аналізу регуляторного впливу та Тесту малого підприємництва (М-Тест). Практичні аспекти**» (46 учасників). Практична сторона семінару стосувалася підготовки аналізу впливу до проектів регуляторних актів, розрахунків до Тесту малого підприємництва та розробки проектів регуляторних актів пов'язаних з визначенням ставок місцевих податків та зборів, сферою благоустрою, встановленням тарифів на вивезення сміття тощо.

Крім цього, для працівників апаратів, структурних підрозділів, старост, депутатів територіальних громад була проведена серія виїзних навчань «**Особливості регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування**» (100 учасників). Обговорювалися практичні питання розробки проектів регуляторних актів та надавалися практичні рекомендації з урахуванням специфіки та стану регуляторної політики конкретної громади. Всього в цих навчаннях взяли участь 146 чоловік.

7. Навчання з питань організації роботи старост та здійснення ними своїх повноважень

2021 р. в законодавстві, що регулює діяльність інституції старости, сталися суттєві зміни (зміни до виборчого законодавства – Закон України № 805-IX від 16.07.2020 р.; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку інституту старост» № 1638 від 14.07.21 р.). Відповідно Центром у лютому – квітні 2021 р. було проведено 5 спеціалізованих дистанційних навчань «Здійснення старостою своїх повноважень та пошук ефективних комунікацій із жителями старостинських округів», що охопили представників старостинських округів 57 територіальних громад Чернігівської області. Ще один вебінар на тему «Законодавчі новели в унормуванні правового статусу старости та їх практичний зміст» пройшов у вересні 2021 р. Він призначався також для голів, заступників голів, секретарів та керуючих справами апаратів виконкомів рад територіальних громад. Всього в цих навчаннях взяли участь **300** чоловік.

Увага слухачів зверталася на взаємовідносини старост із керівництвом та виконавчими структурами територіальних громад, налагодження комунікації з консультативно-дорадчими органами громади, громадськими об'єднаннями та представниками органів самоорганізації населення. Також висвітлювалися питання

реалізації повноважень старост щодо надання адміністративних послуг, соціальних послуг, вчинення нотаріальних дій тощо. Учасники навчань отримали практичні поради щодо комунікації старост з жителями громади під час особистих прийомів та із застосуванням інструментів місцевої демократії (проведення громадських слухань та громадських обговорень, загальних зборів громадян, підготовка та подання місцевих петицій, розробка та подання місцевих ініціатив тощо).

Під час вищезгаданого навчання, що проходило у вересні, висвітлювалися питання укрупнення (відповідно – утворення та ліквідації) старостинських округів, зміни у процедурі призначення старост, присвоєння категорій та рангів, обмеження щодо суміщення з іншими видами діяльності. Учасники навчань отримали роз'яснення щодо проходження старостами служби в органах місцевого самоврядування та унормування їхнього правового статусу в контексті змін до ЗУ «Про місцеве самоврядування».

7. Навчання з інших питань

Зміст інших навчань спрямовувався, головним чином, на розвиток людського потенціалу та його активізацію, розвиток залучення мешканців територіальних громад до її справ.

За масовістю виділяються дистанційні навчання за КППК, спрямовані на формування сприятливих психологічних умов діяльності, розвитку особистісних якостей (самоменеджмент, міжособистісна комунікація та публічний виступ) державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Значною популярністю продовжували користуватися дводенні навчання **«Соціально-психологічні аспекти діяльності державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування (ділова етика, управління конфліктами, стресостійкість, професійне вигорання)»** (2 групи, 440 учасників) та **«Техніка комунікації та ведення переговорів, мистецтво презентації (ділова риторика, публічний виступ)»** (2 групи, 525 чоловік). Участь в них взяли працівники апаратів виконкомів рад об'єднаних територіальних громад, апаратів райдержадміністрацій, виконавчих апаратів районних рад, апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій

Крім вдалого добору викладацькому складу додатковим стимулом для участі державних службовців традиційно у такого роду навчаннях є необхідність набрати 1 кредит ЄКТС (30 год.) для щорічного оцінювання. Ті ж самі умови спонукали посадовців до участі в семінарах **«Управління змінами (сприйняття змін)»** (2 групи, 331 учасник) та **«Лідерство та планування кар'єри посадовця»** (1 група, 114 чоловік).

Питання правового регулювання трудового законодавства та вирішення проблем зайнятості населення з'ясувалися під час дистанційного навчання Законодавство України про працю; відносини у сфері зайнятості населення». Цільова аудиторія – державні службовці місцевих державних адміністрацій та посадові особи місцевого самоврядування (100 чол.).

Гуманітарний напрямок у підвищенні кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування також був представлений гендерною

тематикою, питаннями реалізації молодіжної політики та національно-патріотичного виховання. Зокрема, під час семінарів на тему **«Забезпечення гендерного підходу на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування»** (2 групи, 140 чол.) надавалися практичні поради щодо інструментів та переваг застосування гендерного підходу, значення гендерно орієнтованого бюджетування не лише в дотриманні гендерної рівності, а й для раціонального використання бюджетних коштів, зокрема в територіальних громадах.

Учасники навчання **«Реалізація державної політики підтримки розвитку дітей, молоді та спорту, національно-патріотичного виховання»** отримували роз'яснення щодо застосування органами влади положень законодавства з політики національної пам'яті, законодавчих новел у сфері молодіжної політики, зокрема утворення молодіжних дорадчих органів, розвитку молодіжної інфраструктури, організації відпочинку та оздоровлення дітей, підтримки багатодітних сімей та участі органів місцевого самоврядування у протидії торгівлі людьми (66 чол.).

У звітному році Центр повернувся до розробки та висвітлення питань євроатлантичної інтеграції України. Під час семінарів **«Безпека України та НАТО»** (2 групи, 137 учасників) йшлося про Стратегію воєнної безпеки України, організаційно-правові основи діяльності НАТО, основні засади співпраці НАТО та України; поняття та основні положення територіальної оборони України.

Водночас Центр розширив тематику навчань за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації. Серед нових тем – **«Мобілізаційна підготовка, організація цивільного захисту в територіальній громаді та надання громадянам якісних безпекових послуг»**. Відповідальні працівники місцевих державних адміністрацій та виконкомів рад територіальних громад (41 учасник) дізналися про порядок проведення мобілізаційної підготовки та мобілізації, організації цивільного захисту населення в територіальній громаді, надання безпекових послуг та створення умов безпечного середовища в територіальних громадах. Під час дистанційного навчання **«Технології обробки та аналізу великих обсягів даних та інформації»** (138 чол.) йшлося про значення та можливості застосування статистичних даних в роботі органів державної влади та місцевого самоврядування, питання організації Всеукраїнського перепису населення, ведення погосподарського обліку та вибіркового обстеження населення.

Організація надання послуг населенню територіальних громад розглядалася на дистанційному навчанні **«Адміністративні процедури та надання адміністративних послуг»**, що проводилося для адміністраторів та працівників центрів надання адміністративних послуг, осіб, яких визначено відповідальними за організацію діяльності ЦНАПу (2 групи, 151 учасник) та **«Система соціального захисту: наявний стан та перспективи розвитку»**, що призначалося для державних службовців органів виконавчої влади та посадових осіб місцевого самоврядування (98 чол.). Тематика цих семінарів охоплювала питання нормативно-правового забезпечення та змін у законодавстві, що стосуються діяльності ЦНАПів, надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації та з питань ведення

земельного кадастру, застосування сервісів «Реєстр територіальних громад» та «Соціальна громада».

Наприкінці року Центр запровадив до освітнього процесу ще одну тему – **«Органи самоорганізації населення як інструмент демократії та вирішення питань місцевого значення»**, що призначалася для голів, заступників голів, секретарів, працівників виконавчих апаратів рад територіальних громад (30 чол.). Цей інструмент місцевої демократії в громадах залишається недооціненим (хоча відповідний закон вже діє 20 років). Між тим значення ОСН набуває дедалі більшої актуальності, особливо зі змінами організаційно-правового статусу старост, необхідності постійної комунікації з жителями громади та можливості їхнього реального залучення громадян до вирішення питань місцевого значення. Тому увага учасників акцентувалася на питаннях юрисдикції, порядку створення, повноважень та напрямків діяльності ОСН та змінах, які пропонуються до діючого Закону «Про органи самоорганізації населення».

V. ІСПИТИ НА РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ

У липні 2021 року Чернігівським регіональним центром підвищення кваліфікації був укладений договір з Національною комісією зі стандартів державної мови про здійснення спільної діяльності з метою успішної реалізації Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а також створення сприятливих умов для реалізації проведення іспитів на рівень володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків.

Від початку відкриття реєстрації (16 липня 2021 року) в Центрі було створено іспитовий майданчик (локацію) з використанням власної матеріально-технічної бази (10 комп'ютерів), призначено осіб, відповідальних за зв'язок і співпрацю з Національною комісією зі стандартів державної мови, відповідальних за дотримання процедури проведення іспиту (інструктори).

Реєстрація на іспит відбувалася на офіційному сайті Національної комісії зі стандартів державної мови.

У Центрі іспити на рівень володіння державною мовою проходили щовівторка і щочетверга о 10.00 і 15.00 годині відповідно. Скорочення часу іспитової сесії з двох годин до 30 хвилин сприяли збільшенню пропускну́ї спроможності центру іспитування. Це в свою чергу дало можливість значно більшій кількості претендентів на посади скласти іспит у найкоротші терміни.

Всього за період роботи іспитового майданчику зареєструвались та склали іспит **1396** осіб, з них:

- **1360** осіб – вперше;
- **36** осіб реалізували своє право повторного складання іспиту або окремої його частини згідно з рішенням Нацкомісії про можливість повторної перездачі іспитів.

Центр проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу на офіційній сторінці у Facebook <https://www.facebook.com/ChernihivCPPK> щодо процедури складання іспитів.

Разом із тим існує технічна проблема, що загрожує подальшому функціонуванню іспитового майданчика на базі Чернігівського центру – наявним комп'ютерам, що використовуються для іспитів, вже майже чотирнадцять років. Нині комп'ютерний клас закладу відповідає мінімальним вимогам, необхідним для проведення іспитів, однак можливості оновлення наявної техніки вичерпані. Це означає, що будь-яке підвищення вимог до іспитового майданчику змусять заклад припинити його функціонування.

VI. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД

До викладання в Центрі в 2021 році систематично (більше одного разу) залучалось 157 викладачів. Більшість викладацького складу – це працівники органів виконавчої влади і місцевого самоврядування (98 чоловік або 62%) і ще 59 чоловік або 37,5% – викладачі вищих навчальних закладів, співробітники підприємств, громадські активісти.

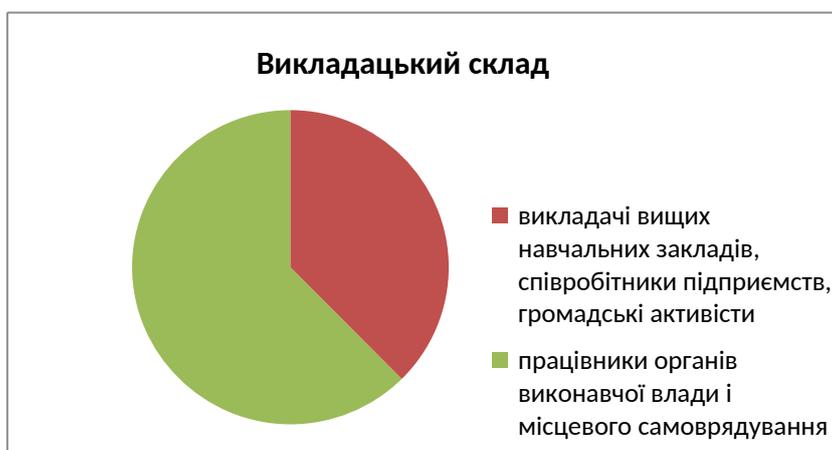
Серед фахівців, що викладали в Центрі, 25 – кандидати наук та 7 – доктори наук, що складає відповідно 16% та 4,5% від загальної кількості. Графічно якісний склад викладачів протягом звітного року виглядає таким чином:

Традиційно зі слухачами зустрічались керівники органів державної влади та місцевого самоврядування: заступники голови облдержадміністрації та обласної ради, керівники апаратів, керівники відділів апарату облдержадміністрації (юридичного, проходження державної служби, загального, контролю, роботи зі зверненнями громадян, інформаційно-комп'ютерного забезпечення, організаційного), виконавчого апарату обласної ради, відокремлених структурних підрозділів облдержадміністрації, управління з питань комунального майна обласної ради, територіальних підрозділів центральних органів влади.

Викладали у Центрі й очільники та керівники середньої та базової ланок органів місцевого самоврядування області: Крутівський сільський голова Олег Бузун, секретар Менської міської ради Юрій Стальниченко, заступник Тупичівського голови Дмитро Шумар, начальник

відділу культури, сім'ї, молоді та спорту Городнянської міської ради, депутат обласної ради Олена Яцкова, заступниця начальника управління

культури та туризму Чернігівської міської ради Катерина Литвин, начальник відділу державних закупівель Дмитрівської селищної ради Микола Череп.

Серед викладачів були відомі в регіоні та за його межами фахівці: Зінаїда Рубан – незалежний експерт із питань публічних закупівель; Ольга Чернякова – відповідальний секретар Чернігівської обласної організації Національної спілки журналістів України, Алла Скорик – шеф-редактор новин на телебаченні «UA: Суспільне-Чернігів», Ірина Сенченко – представник Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Чернігівській області, Вікторія Сидорова – медіаекспертка, Світлана Задорожна – голова Асоціації жінок-вчених, кандидатка економічних наук та ін.

Особливістю 2021 року стало збільшення залучення до викладання працівників територіальних підрозділів Центральних органів влади, зокрема йдеться про працівників Головного управління Пенсійного фонду України в області, Північно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції, управління Північного офісу Держаудитслужби в Чернігівській області, Регіонального відділення Фонду державного майна України по Київській, Черкаській та Чернігівській областях, Управління Державної міграційної служби у Чернігівській області та інших.

В 2021 році збільшилася кількість викладачів з інших регіонів України, які залучались що навчального процесу в Центрі. Це одна з переваг, яку надає дистанційна форма навчання. В більшості викладачі реалізували авторські навчальні курси. Наприклад, із питань євроатлантичної інтеграції проводив навчання головний консультант відділу воєнної політики центру безпекових досліджень Національного інституту стратегічних досліджень, кандидат наук із державного управління Валерій Пристайко; з питань проектного менеджменту з посадовцями області працювала керівник НКП Горизонт 2020 за напрямком «Малі та середні підприємства» Центрального українського національного технічного університету, кандидат економічних наук Тетяна Котенко; а з питань інформаційної безпеки викладала голова ради Подільського центру соціальних технологій Оксана Яцюк; з питань роботи старости, міжмуніципального співробітництва та органів самоорганізації населення – експерт з питань діяльності старост та співробітництва територіальних громад, директор адміністрації веб-сайту «Староста Профі» Олександр Врублевський; з питань управління людськими ресурсами в органах місцевого самоврядування – експерт Школи управління людськими ресурсами Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні», кандидат наук з державного управління Наталія Гнидюк; з питань реформування субрегіонального рівня директор ГО «Інститут розвитку територій», експерт з питань місцевого самоврядування та адміністративної реформи – Юрій Ганущак; з питань фінансового забезпечення територіальних громад – експерт Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні» Галина Семенець.

Також протягом року Центрі викладали: директор із науки та розвитку Інституту громадянського суспільства (м. Київ) Анатолій Ткачук, директор Генерального департаменту з питань управління персоналом на державній службі та в органах місцевого самоврядування НАДС Юлія Лозюк, директор

Генерального департаменту професійного розвитку державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування НАДС Людмила Рикова, генеральний директор Директорату з питань місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Міністерства розвитку громад та територій України Сергій Шаршов, головна юристка-завідувачка відділом, ДП «Інформаційно-обчислювальний центр Мінсоцполітики України» Тетяна Соломаха, представник Уповноваженого Верховної Ради України з дотримання прав дитини та сім'ї Оксана Філіпішина, консультантка Проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України», кандидат наук із державного управління Тетяна Тимошенко, національний експерт з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі Лідія Козуб, директорка ТОВ «Проєктгенплан» Ольга Бакун, директор ТОВ «КАРТОГРАФІЯ+» Ігор Хмара, начальник управління містобудівного кадастру та архітектури департаменту архітектури та розвитку містобудування Львівської ОДА Юрій Сало, начальник топографо-геодезичного відділу ДНВП «Картографія» Сергій Іванченко, провідний спеціаліст відділу містобудування та архітектури Долинської міської ради Інна Паньків, інженер, розробник геоінформаційних систем та технологій «SOFTPRO» Владислав Гур'янов, директор Української Гельсінської спілки з прав людини Олександр Павліченко, аналітикиня, спеціалістка з питань нормотворення Української Гельсінської спілки з прав людини Олена Семьоркіна.

Великий відсоток серед викладацького складу представників органів влади та місцевого самоврядування, залучення експертів з інших регіонів України – такі тенденції 2021 року. Це позитивно позначається на якості навчання, підвищує його практикоорієнтованість, розширює можливості обміну досвідом, залучення кращих практик. Відтак така робота триватиме і далі.

VII. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В 2021 році Центр розробив, затвердив та погодив (відповідно до встановлених процедур) **19 програм підвищення кваліфікації**: 3 професійних (1 загальна та 2 спеціальних) і 16 короткострокових (5 загальних та 11 спеціальних).

Загальні програми підвищення кваліфікації пройшли процедуру сертифікації (або погодження) в НАДС (всього шість). Професійна програма «Управління територіальними громадами для менеджерів призначена для посадових осіб місцевого самоврядування IV – VI категорій посад та розроблена в рамках програми «Децентралізація приносить кращі результати» (DOBRE) спільно з Краківським економічним університетом та Малопольською школою публічного адміністрування. П'ять загальних короткострокових програм стосуються питань: національної безпеки України та НАТО; соціально-психологічних аспектів діяльності посадовців; ділового українського мовлення у сфері державного управління; вивчення антикорупційного законодавства; техніки комунікації та ведення переговорів.

Особливість 2021 року – **запровадження змін до процедури погодження спеціальних програм**. Відповідно норм, внесених до п.12 Постанови Кабінету

Міністрів України від 06.02.2019 № 106 «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» спеціальні програми розроблялись і затверджувались Центром, а погоджувались замовниками навчання шляхом прийняття розпорядчого документу. На практиці це розпорядження чи наказ. Саме таким чином спеціальні програми підвищення кваліфікації погоджувались замовниками навчання, а це були: Північно-Східне міжрегіональне управління Міністерства юстиції; Головне управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області; Головне управління Національної поліції в Чернігівській області; Чернігівської обласна прокуратура; Головне управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області; Головне управління Державної податкової служби у Чернігівській області; Управління забезпечення реалізації повноважень у Чернігівській області Регіонального відділення Фонду державного майна України по Київській, Черкаській та Чернігівській областях; Регіональний сервісний центр Головного сервісного центру МВС в Чернігівській області.

Методичне забезпечення здійснювалося переважно в електронній формі. Фактично всі методичні збірники готувались та надавались учасникам навчання у вигляді файлів. Це наслідок значного відсотка дистанційної форми навчання. Її застосування призвело до збільшення кількості методичних та дидактичних розробок Центру (інформації щодо нормативно-правової бази, роз'яснення, рекомендації, відео-матеріали, презентації, інфографіка...).

Протягом року **підготовлено 15 електронних збірників.** Вони охоплюють такі питання: екологічна складова розвитку територій; міжмуніципальне співробітництво громад; законодавство та успішні практики; забезпечення гендерного підходу на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування; безпека України та НАТО; енергоменеджмент та підвищення енергоефективності; конкурс проектів ДФРР; медіаграмотність та медіакультура публічного службовця; правові та практичні аспекти публічних закупівель в Україні; брендинг та маркетинг території, формування місцевої (локальної) ідентичності; лідерство та планування кар'єри посадовця; основні аспекти організації діяльності посадовця; управління персоналом в органах державної виконавчої влади; містобудівна діяльність та просторове планування в громадах та районах. В кожному електронному збірнику – презентації викладачів із заявлених тем, нормативно-правова база з відповідного напрямку, практичні поради та рекомендації викладачів, зразки документів.

Крім того, для розширення можливості займатися самостійно в багатьох (не у всіх) випадках проводяться відеозаписи занять, а лінки надсилаються його учасникам для скачування відео файлів.

- Найбільший інтерес серед працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, в т.ч. – за межами області, викликали такі розробки:
- ~ інфографіка «Застосування процедури стратегічної екологічної оцінки до проєктів місцевих стратегій розвитку» (спільно з Сіверським інститутом);
 - ~ електронна збірка «Візуалізація даних, комп'ютерна графіка, інфографіка»;
 - ~ електронна збірка «Використання інструментів Google та інших віддалених прикладних електронних засобів у роботі посадовця».

Інфографіка у популярній формі покроково висвітлює важливу новацію, що є законодавчою вимогою до громад – як пройти процедуру стратегічного екологічного оцінки.

Електронні збірки підготовлені на допомогу учасникам професійної програми підвищення кваліфікації «Цифрова грамотність та комунікативна компетентність посадовця» та відповідають однойменним модулям програми.

Особливість цих методичних матеріалів в тому, що вони містять велику кількість практичних робіт та інструкції до їх виконання. Останні використовуються й для самопідготовки.

В 2021 році значно розширилась база тестових завдань (для перевірки знань слухачів). Навчання за більшістю програм завершувалось підсумковим онлайн-тестуванням, а у випадку навчальних програм, обсяг яких перевищував 0,2 кредити ЄКТС, проводився ще й поточний контроль знань у формі тестування. Причому 2021 року тестування проводили не лише на платформі Moodle, а також з використанням гул-форми, або за допомогою чату комунікаційної платформи ЗСХ. Такі заходи активізували та дисциплінували учасників навчання.

Було оновлено методичне забезпечення п'яти асинхронних навчальних курсів (в режимі відкладеного часу на платформі Moodle), а саме: 68 презентацій, 46 одиниць методичних матеріалів, понад 150 тестових питань.

Всього в 2021 році оновлено або розроблено понад 380 мультимедійних презентацій, що в два рази більше ніж минулого року.

Особливість року – у співпраці з Сіверським інститутом регіональних досліджень було **підготовлено відеофільм «Линовиця та довкілля: зміни що настають»** (державний реєстраційний номер 41.3678.21Т). В центрі уваги – ставлення громади до довкілля, необхідність формування та реалізації місцевої екологічної політики <https://www.youtube.com/watch?v=3xRQwbmOgg4&t=44s>.

На основі матеріалів окремих семінарів Центр підготував 7 навчальних сюжетів (з питань: підготовки заявок на конкурс проєктів ДФР; особливостей містобудівної діяльності та просторового планування в громадах та районах; енергоменеджменту та підвищення енергоефективності; організації діяльності

сільського, селищного, міського голови тощо). Крім того, на основі матеріалів Десятих «Розумовських зустрічей» підготовлено та розміщено 15 відео виступів спікерів конференції.

В цілому в 2021 р. підготовлено 19 навчально-методичних збірників, 10 збірників тестових завдань, 22 відео-сюжетів для каналу YouTube. В результаті Центр забезпечував кожну групу учасників навчання методичними та дидактичними матеріалами.

VIII. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКАМИ ЦЕНТРУ

З метою підвищення фахового рівня своїх працівників, Центр підтримував їх участь у різноманітних освітніх заходах, організованих як українськими так і міжнародними організаціями, а саме:

~ он-лайн конференція «Рейтинг економічної євроінтеграції українських областей: динаміка за 6 років», 26 травня 2021 р. (Казіміров Д.)

~ семінар «Відкрите урядування: сучасні тенденції цифрової трансформації державного управління» (Казіміров Д.).

~ серія тренінгів для тренерів Програми «Управління територіальними громадами для менеджерів» в рамках проекту DOBRE (організатор: Малопольська школа публічного адміністрування Краківського економічного університету), квітень, травень 2021 р. (Бойко В., Казіміров Д., Коваленко Н., Підгайний П., Царенко С., Шакун О.);

~ семінар «Ключові проблеми запровадження стратегічної екологічної оцінки як основного інструменту досягнення збалансованого розвитку місцевих громад», 4 серпня 2021 р. (Казіміров Д.).

~ семінар «Розвиток сільського господарства та економіки в умовах функціонування об'єднаних територіальних громад та приєднаних територій до великих міст», 13 жовтня 2021 р. (Казіміров Д.).

~ семінар «Впровадження стратегічних планів територіальних громад щодо охорони довкілля» (організатор – МФ «Відродження»), 16–17 листопада 2021 р. (Казіміров Д.);

Підвищення кваліфікації співробітників Центру здійснювалося переважно за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги.

Впродовж року свою кваліфікацію підвищили шість співробітників Центру – це половина наявного адміністративного персоналу.

IX. ПУБЛІЦИСТИКА

Протягом року співробітники Центру підготували понад 200 повідомлень для ЗМІ та нових медіа. Здебільшого – це інформації (прес-релізи) за підсумками навчань, комунікативні та інші заходи, що проводилися на його базі. Їхні автори – переважно куратори відповідних груп. Такі повідомлення надсилалися електронною поштою, також оприлюднювалися на офіційній веб-сторінці

Центру та його сторінці у соціальній мережі Facebook. За 2021 р. чисельність її підписників зростає з 1535 до 1634 чоловік. На кінець року охоплення сторінки становило 8487 чол., а взаємодій із дописами – до 2047. Рік тому аналогічні показники становили 6400 та 1650 відповідно.

Last 28 days : 27 лист. – 24 груд ▾

Охоплено людей	8,487 ▲487%
Взаємодія з дописом	2,047 ▲383%
Уподобання сторінки	7 ▲133%

Водночас низка публікацій присвячувалася історичним традиціям публічного управління, його міжнародному досвіду, а також низці тем, актуалізованих поточними суспільними подіями (реформа місцевого самоврядування, проблеми та здобутки територіальних громад Чернігівщини, зміни в системі професійного навчання ін.). В цілому, це дев'ять статей, а саме:

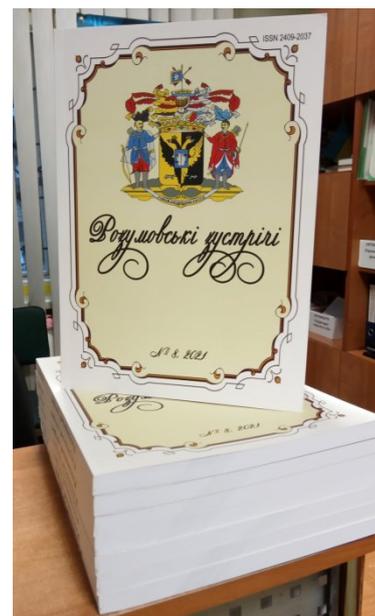
1. Бойко В. Час імітаторів // День. – 2021. – 12 липня. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/chas-imitatoriv>
2. Бойко В. Збій у системі // Детокс. – К.: ТОВ «Українська прес-група», 2021. – С. 316 – 328.
3. Бойко В., Казіміров Д., Карпенко Ю. Застосування процедури стратегічної екологічної оцінки до проєктів місцевих стратегій розвитку. На що треба звернути увагу: інфографіка. Чернігів: Сіверський інститут регіональних досліджень, 2021. 17 с.
4. Казіміров Д. Линовиця та довкілля: зміни, що настають. URL: <http://www.golos.com.ua/article/351142>
5. Казіміров Д. Як змінюється графський парк у Линовиці. URL: <http://www.golos.com.ua/article/351641>
6. Казіміров Д. Сіверський інститут представив фільм про Линовицьку громаду. URL: <https://cheline.com.ua/jittya-gromad/siverskij-institut-predstaviv-film-pro-linovitsku-gromadu-270825>
7. Казіміров Д. Залучення громад до захисту довкілля обговорили на Чернігівщині. URL: <http://bilahata.net/zaluchennia-hromad-po-zakhystu-dovkillia-obhovoryly-na-chernihivshchyni/>
8. Казіміров Д. У Чернігові відбулося обговорення документального фільму «Свіча Джеймса Мейса». URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/news/271121-u-chernigovi-vidbulosya-obgovorennia-dokumentalnogo-filmu-svicha-dzheymse-meysa>
9. Казіміров Д. У Чернігові відбулися ювілейні «Десяті “Розумовські зустрічі”». *Сіверянський літопис*. 2021. № 6. С. 159–160.

Загалом така діяльність залишається надійним та ефективним способом оперативного інформування про напрямки та результати діяльності Центру впродовж багатьох років. Тенденція року – триває зміщення акцентів на соціальні мережі.

Х. НАУКОВА РОБОТА

До наукової роботи в Центрі залучаються, насамперед, штатні працівники. Крім двох співробітників, які мають науковий ступінь кандидата наук (В.Бойко та Д.Казіміров), до колективу Центру приєднався доктор історичних наук (Д.Никоненко). Їхні наукові інтереси відображаються на результатах наукової роботи Центру. Йдеться про питання організації системи навчання управлінських кадрів, реформування органів місцевого самоврядування та територіальної організації влади, відповідні історичні традиції, в тому числі – регіональні. Всього протягом року оприлюднено чотири наукових матеріали, а саме:

1. Бойко В. Організація та зміст діяльності центрів підвищення кваліфікації: що необхідно змінити. *Розумовські зустрічі*. 2021. Вип. 8. С. 14–22.
2. Казіміров Д.В. Формування території та системи управління Менської сотні у другій половині XVII – XVIII ст. *Розумовські зустрічі*. 2021. Вип. 8. С. 127– 143.
3. Казіміров Д. МЕНЩИНА ІСТОРИЧНА. З історії церков Мени (Частина 1-5) URL: <https://mena.org.ua/blog/menshchyna-istorychna-z-istorii-tserkov-meny-chastyna-p-iata/>
4. Казіміров Д. МЕНЩИНА ІСТОРИЧНА. З історії церков Мени. Втрачені шедеври. URL: <https://mena.org.ua/blog/menshchyna-istorychna-z-istorii-tserkov-meny-vtracheni-shedevry-2/>

Співробітники Центру підготували до друку періодичне видання (збірник наукових статей), що видається закладом, а саме:

Розумовські зустрічі: збірник наукових праць / Інститут законодавства Верховної Ради України, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України, Сіверський центр післядипломної освіти, Сіверський інститут регіональних досліджень. Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021. Вип. 8. 220 с.

Цього разу щорічник містить 21 стаття 25 авторів та співавторів, з яких 13 стосуються питань еволюції державної служби та реалізації реформи з децентралізації влади, 8 – історичного (світового та вітчизняного) досвіду державного управління. В публікаціях висвітлюються питання, що стосуються змін у системі державної служби та децентралізації влади в Україні.

Йдеться про правові засади та перспективи функціонування органів місцевого самоврядування на субрегіональному рівні; організаційно-правові проблеми розвитку територіальних громад в контексті адміністративно-територіальних перетворень 2020 р. Водночас порушуються окремі складові розвитку територіальних громад, як стан та перспективи системи надання адміністративних послуг, управління розвитком туризму в громадах, мотивація персоналу в органах місцевого самоврядування та людський чинник як фактор успішного розвитку територіальних громад в цілому.

В розрізі зарубіжного та вітчизняного досвіду розвитку владних структур уваги заслуговує публікація Зураба Насарії про досвід модернізації державного управління в Грузії на засадах електронного врядування. Також варто відзначити статті постійних авторів із Білорусі, зокрема – Ірини Кучвальської, в матеріалі якої піднімаються питання якості державного управління в Білорусі в контексті подій останніх років, та Валентини Мятлицької (Лебедевої) – про міське самоврядування у Гомелі, який у 1918 р. входив до складу Української держави. Тематика інших публікацій стосується питань розвитку інституту чернігівського губернського та повітових старост періоду Української держави; сотенного управління доби Гетьманщини; біографій та діяльності керманічів земського самоврядування Чернігівської губернії у ХІХ ст. тощо.

Співробітники Центру брали участь у таких наукових та науково-практичних конференціях:

1. Міжнародна науково-практична конференція «Х «Розумовські зустрічі»», м. Чернігів, 9–10 грудня 2021 р., (Бойко В., Никоненко Д., Підгайний П., Казіміров Д., Коваленко Н., Шакун О.).

2. Наукова конференція «ХVІІ Батуринські читання». 10–11 червня 2021 р. (Казіміров Д.).

Тобто наукова робота залишається допоміжним, але суттєвим чинником, що позитивно впливає на освітніх послуг, що надаються закладом.

ХІ. Десяті «Розумовські зустрічі»

З 9 по 10 грудня у 2021 р. Центр провів щорічну міжнародну науково-практичну конференцію **Десяті «Розумовські зустрічі»** – (за підтримки фонду Ганса Зайделя). Серед організаторів конференції – Інститут законодавства Верховної Ради України, Сіверський інститут регіональних досліджень.

Конференція відбулася у змішаному форматі, який передбачав одночасно очну присутність учасників та у віртуальному просторі за допомогою системи ZOOM – 51 та 100 відповідно (всього – понад 150).

Зустрічі проходили у формі п'яти панельних дискусій, а саме: «Україна за тридцять років незалежності», «Європейська освіта в Україні – історичний досвід», «Презентація історико-краєзнавчих досліджень», «Сучасна освіта на рівні вимог до підвищення кваліфікації управлінських кадрів у публічному управлінні України – виклик та завдання сьогодення», «Україна – країна територіальних громад: перший рік діяльності органів місцевого самоврядування за умов що змінилися».

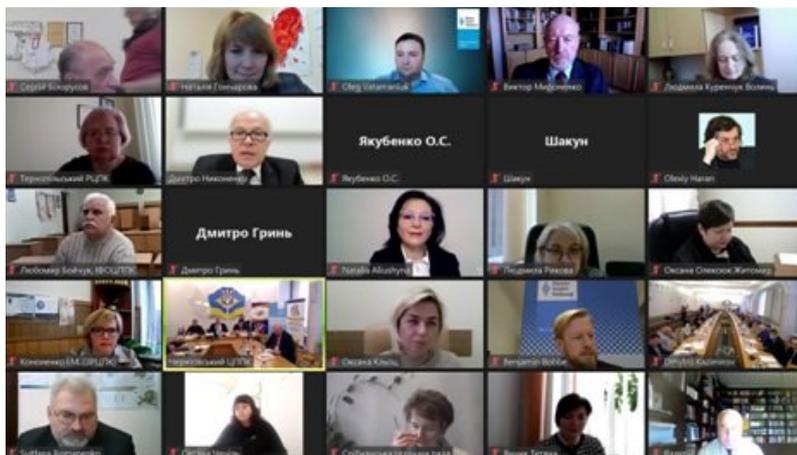

Серед учасників конференції – громадяни Білорусі, Німеччини, Польщі, Росії, працівники навчальних закладів, органів державної влади та місцевого

Серед учасників конференції – громадяни Білорусі, Німеччини, Польщі, Росії, працівники навчальних закладів, органів державної влади та місцевого

самоврядування, громадські діячі з Києва, Миколаєва, Кропивницького, Хмельницького, Івано-Франківська, Рівного, Чернівців (очно), Полтави, Запоріжжя, Сум, Тернополя, Херсону, Житомира (дистанційно). Учасників Зустрічей привітала голова НАДС Наталія Алюшина.

Спікерами були: Валерій Воротін, завідувач відділу комплексних проблем державотворення, доктор наук з державного управління, професор (м. Київ); Богдан Волошинський, викладач Івано-Франківського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, член Національної спілки краєзнавців України; Юрій Ганущак, директор ГО «Інститут розвитку територій»; Сергій Гакман, заступник директора Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації; Олексій Гарань, професор політології Києво-Могилянської академії, науковий директор Фонду «Демократичні ініціативи»; Дмитро Дибченко, директор Миколаївського регіонального центру підвищення кваліфікації; Юрій Жук, державний експерт

Генерального департаменту професійного розвитку Національного агентства України з питань державної служби; Оксана Кльоц, державний експерт Генерального департаменту з питань професійного розвитку державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування НАДС; Ігор Коліушко, голова правління Центру політико-правових питань; Пьотр Кульпа, директор програми «Школа міністрів у Київській школі державного управління ім. С. Нижного», аудитор, юридичний радник департаменту стратегії Вищого Органу Аудиту (NIC) Польщі; Володимир Купрій, експерт програми «DOBRE»; Ірина Кучвальська, правозахисник (м. Гомель); Євген Луняк, професор Ніжинського державного університету ім. М.В. Гоголя; Віктор Міроненко, керівник Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (м. Москва); Войцех Станішевський, бурмістр гміни Бжостек Підкарпатського воєводства; Ігор Ситий, старший науковий співробітник Чернігівського обласного історичного музею ім. Василя Тарновського; Олександр Тарасенко, доцент Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін ім. О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка; Роман Шевчун, спеціаліст Представництва Фонду міжнародної солідарності РП, координатор проекту «Управління якістю через застосування Загальної схеми оцінювання САФ в публічному секторі в Україні».

Серед результатів конференції Десятих «Розумовських зустрічі»:

- організовано представницьку дискусію між офіційними та посадовими особами з актуальних тем у сфері політики та державного управління, права,

історії, громадянського суспільства одночасно на трьох рівнях: міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях; при цьому конференція відбувалася як спільна комунікативна платформа, що поєднала розробників організаційно-правових норм та науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських діячів та журналістів;

- було оприлюднено українсько-польську освітню ініціативу «Спільна спадщина» гмін Бжостек, Пільзно, Жиракув (Польща) та Батурино, Менської, Сосницької, Плисківської громад, що передбачає проведення в 2022 р. серед учнів середніх шкіл конкурсу на знання історико-культурної спадщини Речі Посполитої (1569–1795);

- було досягнуто значного інформаційного ефекту – перебіг конференції відображений у понад 60 повідомленнях інформаційних ресурсів.

В цілому, багаторічний досвід проведення подібних заходів свідчить про їхній позитивний вплив на виконання Центром своїх безпосередніх завдань щодо підвищення кваліфікації працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, визначення його пріоритетів, тематики та змісту навчань.

ХІ. КОМУНІКАТИВНІ ЗАХОДИ

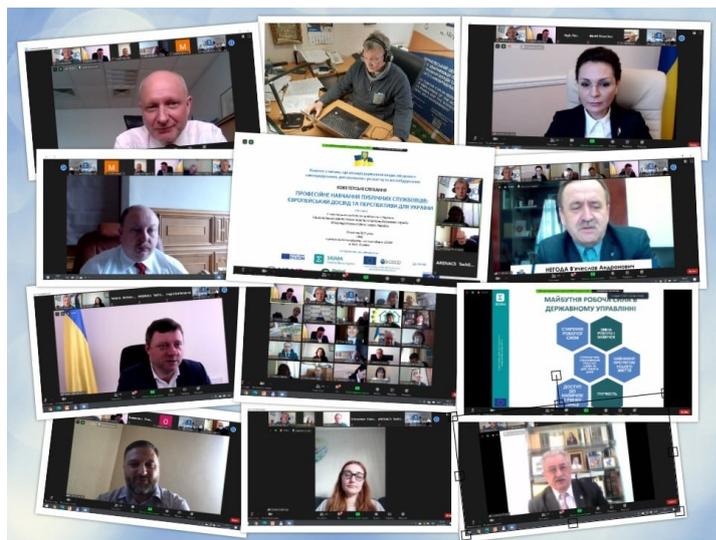
У 2021 р. комунікативні заходи проводилися переважно дистанційно, очно – як виключення.

19 травня відбулася веб-конференція **«Європейський досвід збереження та промоції культурних пам'яток: можливості для застосування в Україні»**. Зустріч організована спільно з Сіверським інститутом регіональних досліджень, та загальноукраїнською мережею Центрів європейської інформації. До спілкування долучилися представники громадських організацій, бібліотек, екскурсів, науковці зі Львова, Херсона, Чернівців та Чернігова. Мовилося про досвід збереження та відтворення пам'яток дерев'яної монументальної архітектури, оригінального вигляду історичних будівель, відновлення рідкісних зразків народного мистецтва, шляхів популяризації пам'яток та залучення туристів. Серед ідей що висловлювали – розробка спільно з територіальними громадами проєктів, що передбачають інноваційні підходи стосовно промоції та популяризації пам'яток, зокрема із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

26 квітня Центр долучився до роботи комітетських слухань «Професійне навчання публічних службовців: європейський досвід та перспективи для України». Їх проводив Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування спільно із Національним агентством України з питань державної

служби, Секретаріатом Кабінету Міністрів України та Міністерством освіти і науки України. Серед пропозицій Центру – запровадження однотипного із держслужбовцями підходу стимулювання до навчання посадових осіб місцевого самоврядування; розробка та впровадження нової процедури ліцензування для послуг із підвищення кваліфікації, зорієнтованої на практичні потреби

їхніх споживачів; створення систему визначення державних та регіональних потреб у підвищенні кваліфікації цільової аудиторії; створення саморегульованої організації провайдерів системи профнавчання; запровадження механізмів координації діяльності мережі провайдерів з крупними міжнародними програмами, що діють в Україні за спільними напрямками.

25 листопада Центром спільно із Сіверським інститутом регіональних досліджень проведений перегляд та обговорення документального фільму «Свіча Джеймса Мейса». Участь в зустрічі взяли викладачі, працівники органів

державної влади та місцевого самоврядування, освітяни, працівники бібліотек та культури та представники громадськості. Своїми спогадами про особистість Джеймса Мейса, роль його спадщини та про концепцію постгеноцидного суспільства поділилися професор, доктор історичних наук, головний науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса **Юрій Шаповал**, автор Всеукраїнської

газети «День», упорядник книг з серії «Бібліотека газети “День”» **Ігор Сюдюков**. В обговоренні також взяли участь представники Українського інституту національної пам'яті Сергій Бутко, Сергій Горобець, чернігівські історики та вчителі, які поділилися інформацією про дослідження Голодомору на Чернігівщині, його наслідки, які дають про себе знати і сьогодні та значення започаткованої Мейсом традиції свічки пам'яті.

Також співробітники Центру брали участь у заходах, які організувало НАДС з питань діяльності суб'єктів систем професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

В цілому 2021 року інтенсивність комунікативних заходів, порівняно з попереднім роком, дещо збільшилася, але карантинні обмеження надалі помітно впливають на їхню кількість та масовість.

ХІІ. СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНСЬКИМИ НГО, ВНЗ ТА МІЖНАРОДНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

Впродовж 2021 р. Центр співпрацював із громадською організацією «Сіверський інститут регіональних досліджень» у кількох проєктів та під час проведення низки заходів. Зокрема, йдеться про проєкт «Розробка та сприяння запровадженню політики охорони навколишнього середовища Линовицької громади», що здійснювався за фінансової підтримки Європейського Союзу та Міжнародного Фонду «Відродження» в рамках партнерства «EU4USociety».

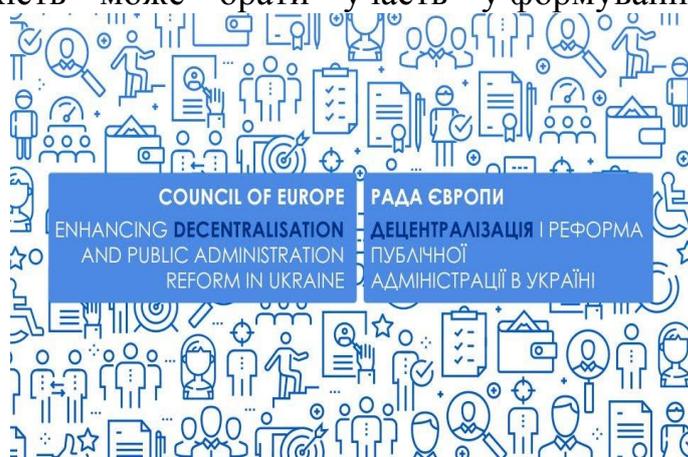
Організації-партнери за участі залучених фахівців підготували моніторинг стану екологічної ситуації Линовицької громади, на її основі запропонували низку змін до стратегії її розвитку, здійснили

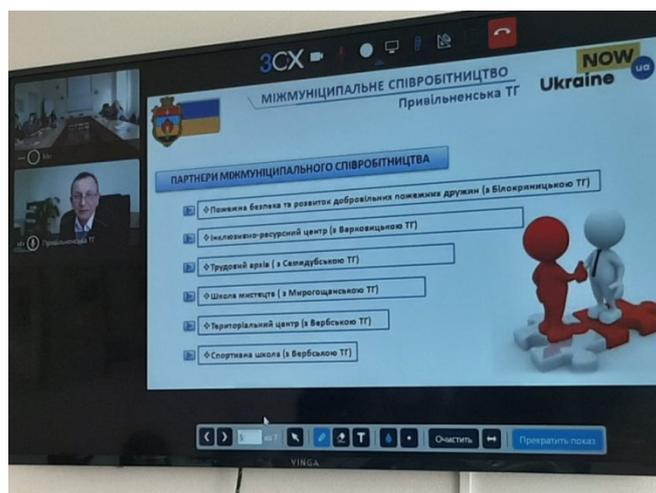
процедуру стратегічної екологічної оцінки проєкту стратегії громади (довкілля був викладено як окремий пріоритетний напрямок), підготували проєкти п'яти регуляторних актів із питань захисту природного середовища, відповідну інфографіку та короткометражний документальний відеофільм. Саме ця діяльність стала основою для хорошої практики, що посіла перше місце в конкурсі НАДС.

У жовтні 2021 р. організації-партнери започаткували реалізацію наступного, схожого проєкту – «Розробка та сприяння запровадженню політики охорони довкілля Тупичівської громади на засадах партисипації». Наразі проведені необхідні дослідження складових довкілля, здійснено моніторинг екологічної ситуації, за результатами яких готується відповідний звіт. Також проведено навчальний семінар «Як громадськість може брати участь у формуванні екологічної політики громади та її реалізації».

Центр також сприяв реалізації проєкту «Реформа освіти: виклики для об'єднаних територіальних громад», що здійснювався БО «Центр освітніх ініціатив» (м. Львів) та його

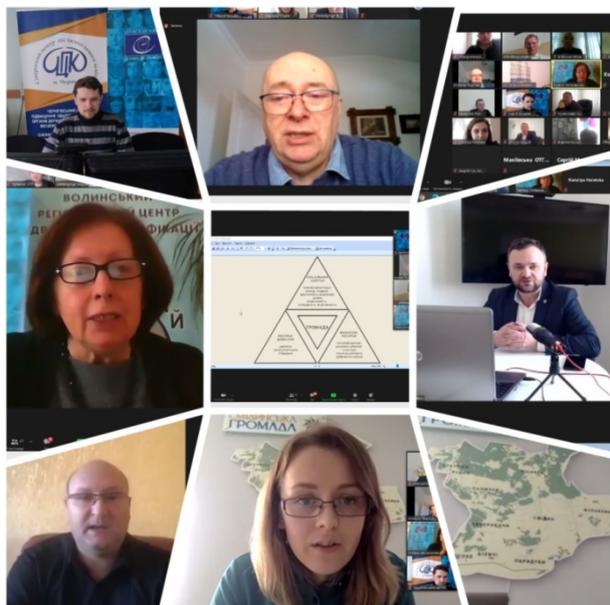
регіональним партнером Сіверським інститутом за підтримки Посольства США в Україні. В його рамках на прикладі двох пар відібраних територіальних громад (Менська та Березнянська, Бобровицька та Новобасанська) напрацьовувалася пілотна модель заснування та роботи на засадах міжмуніципального співробітництва Центрів професійного розвитку педагогічних кадрів (далі – ЦПР). В результаті такі установи були створені, для забезпечення їхньої роботи укладено два договори міжмуніципального співробітництва. В якості стимулу зазначені ЦПР отримали за рахунок міжнародної технічної допомоги пакети обладнання: мультимедійну дошку, проектор, ноутбук.

Тривала співпраця з Фондом Ганнса Зайделя – за його підтримки надруковано 200 примірників восьмого випуску щорічника «Розумовські зустрічі» та проведено міжнародну конференцію Десяті «Розумовські зустрічі».

Відразу кілька заходів проведено разом із Програмою Ради Європи «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні», а саме: з питань організації роботи рад та їх організаційно-кадрового забезпечення, діяльності фінансових органів територіальних громад, а також для вперше обраних голів територіальних громад. Учасники навчань отримали рекомендації національних експертів щодо врегулювання проблемних питань проходження служби в органах місцевого самоврядування, бюджетного процесу в громадах тощо.

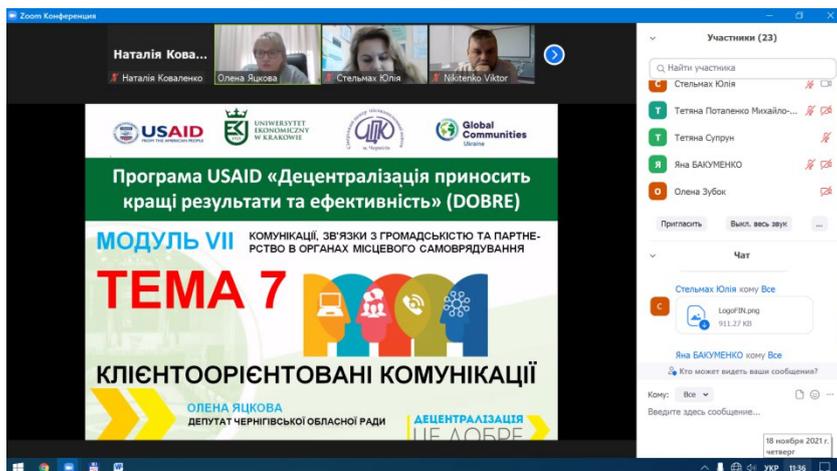
Згаданий семінар для голів територіальних громад «**Організація діяльності сільського, селищного, міського голови**» проведено спільно з Волинським регіональним центром підвищення кваліфікації. Учасники. Учасники занять отримали практичні рекомендації щодо законодавчого забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування; управління людськими ресурсами та стратегічних аспектів розвитку територіальних громад.

Найбільша навчальна розробка року – також результат співпраці з міжнародними програмами. Це **програма післядипломного навчання «Управління в українських органах місцевого самоврядування» в рамках проєкту «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)»** (фінансується урядом США через Агентство США з міжнародного розвитку USAID). Програма реалізується спільно за Краківським економічним університетом та Малопольською школою

публічного управління.

Мета програми – підвищення кваліфікації посадовців із питань реформування місцевого самоврядування та розвитку територіальних громад, що в свою чергу сприяє підтримці процесів децентралізації та успіху української реформи територіальної організації влади. Обсяг – 575 академічних годин або 19,2 кредити ЄКТС. Зміст навчання побудований за модульним принципом. 15 модулів (місцеве самоврядування: концепції,

моделі і практика в Україні; людські ресурси та управління персоналом; управління місцевим економічним розвитком; надання публічних послуг; стратегічне планування як інструмент територіального управління; бюджети та управління фінансовими ресурсами; комунікації, зв'язки з громадськістю та партнерство в органах місцевого самоврядування; основи управління проектами; лідерство) викладають українські тренери, які пройшли серію тренінгів від розробників програми та 2 модулі – польські експерти, викладачі Краківського економічного університету (учасники обирають 2 модулі з 4: моделі врядування та громадянської участі в децентралізованих системах; європейський Союз: інституції та політичний процес; культура та глобалізація; формування політики на основі фактичних даних).

Центром було відібрано 26 учасників (всі посадові особи місцевого самоврядування області – менеджери середнього рівня), які представляють 18 громад Чернігівщини.

Програма реалізується в 2 семестри. Кожний семестр складається з 5 сесій по 3 дні кожна. В листопаді 2021 року завершився 1 семестр навчання (реалізовано 5 модулів програми по 15 академічних годин кожний). Він проведений дистанційно, в режимі реального часу, за допомогою програмного додатка ZOOM. Серед методів навчання переважали візуалізовані лекції-бесіди, виконання практичних завдань, групова робота в zoom-кімнатах, дискусії та обговорення. Тренери використовували матеріали, надані розробниками програми (група польських та українських експертів), але на кожен тему розроблялась презентація, де матеріали адаптувалися до потреб слухачів, практичні завдання готувались на місцевих прикладах, а теоретичний матеріал був проілюстрований прикладами громад області та України.

По завершенню кожного модулю проводилося анкетування учасників з проханням оцінити викладача та предмет. Всі тренери були оцінені на відмінно: підготовленість викладача до занять, поєднання теорії та практики, добра організація занять, позитивне налаштування тренера, цікавість реалізації

матеріалу та пунктуальність реалізації занять. Учасники зазначили: зміст і кількість годин за предметами відповідають їх очікуванням.

Після першого семестру всі учасники отримали пакет методичних та дидактичних матеріалів по кожному з модулів. Контроль знань проходив у формі підсумкового онлайн-тестування, середній бал якого 88%.

Завершиться навчання в 2022 році. Випускники отримають міжнародне свідоцтво про завершення післядипломного навчання, видане Малопольською школою публічного управління Краківського економічного університету та сертифікат Центру.

2021 року **Центр продовжив співпрацю з Асоціацією міст України (АМУ)**. Зокрема, спільно з Чернігівським регіональним відділенням АМУ проведено практикуми для працівників виконкомів рад територіальних громад на тему «Система ProZorro: здійснення публічних закупівель в органах місцевого самоврядування» (26 лютого 2021 р.) та «Фінансове забезпечення територіальних громад: законодавчі ініціативи по ПДФО» (19 травня 2021 р.).

В році що минув **Центр підписав два документи про співпрацю з українськими ВНЗ**. Спочатку – меморандум із Києво-Могилянською школою врядування, згодом Центр уклав угоду про співпрацю з Національним університетом «Чернігівська політехніка». Завдяки цьому спільно із науково-педагогічними працівниками університету підготовлено навчання за короткостроковою програмою «Геоінформаційні технології в стратегічному плануванні та управлінні розвитком територій на місцевому та регіональному рівні» для представників уповноважених підрозділів виконкомів рад територіальних громад з питань містобудування та архітектури.

В 2021 році **відновилися співпраці у вигляді очних заходів із Асоціацією гмін басейну річки Віслока (Польща)**. Найбільшим став візит делегації

Асоціації до Чернігівської області, що проходив з 14 по 19 вересня під назвою «Польські гміни та українські громади: прямуємо разом». Відбулися зустрічі

з керівництвом області, головою обласної ради Оленою Дмитренко та заступницею голови облдержадміністрації Жанною Шерстюк. Гості відвідали дев'ять територіальних громад Чернігівщини (Ріпкинську, Добрянську, Сосницьку, Батуринську, Новгород-Сіверську, Менську, Седнівську, Чернігівську, Ніжисньку), де ознайомилися з їхньою роботою з розвитку території та можливостями співпраці. Під час візиту сталася знакова подія – вперше офіційна польська делегація місцевого самоврядування відвідала місце загибелі

героя українського народу, козацького полковника Івана Богуна (село Комані Новгород-Сіверської громади), та вшанувала його пам'ять.

Безпосереднім результатом цього візиту стала підготовка та відкриття в гміні Бжостек (на площі Ринок) 19 листопада 2021 р. фотовиставки «Партнерський Батурин» (фото – Віктор Кошмал) та проведення в бібліотеці гміни «круглого столу» з обговорення низки питань історії України та Польщі. Тоді ж була сформульована освітня ініціатива «Спільна спадщина», реалізація якою запланована на 2022 р. за участю чотирьох українських громад (Батуринської, Менської, Плисківської Сосницької) та трьох польських гмін (Бжостек, Пільзно, Жиракув), презентована згодом під час конференції Десяті «Розумовські зустрічі».

Співпраця Центру з громадськими організаціями, ВНЗ та міжнародними інституціями – важлива складова діяльності Центру що сприяє запровадженню інновацій та збільшує можливості закладу щодо залучення фахівців та підготовки нових розробок. Попри пандемічні проблеми 2021 рік став одним із найбільш успішним в сенсі розвитку такої співпраці.

ХІІІ. НАДАННЯ ПЛАТНИХ ПОСЛУГ

За підсумками 2021 року Центром надано платних послуг на загальну суму **407256,91 грн.**, що на 150% більше попереднього року. В абсолютних числах це **найбільший показник за весь час роботи Центру.**

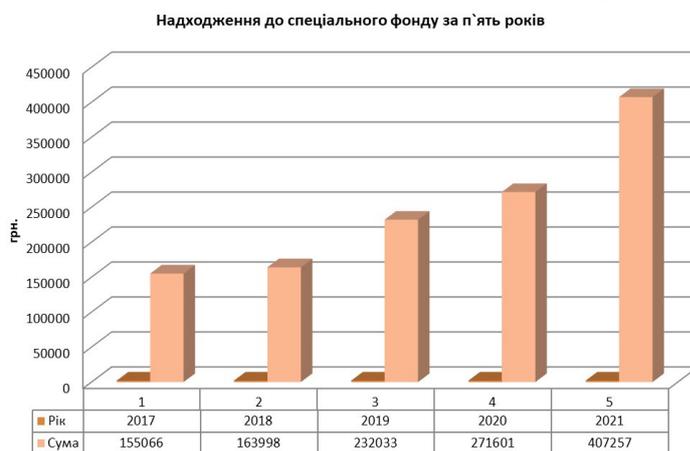
Платні послуги Центр надавав відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України, та дозволеної статутної діяльності.

Замовниками платних послуг в Центрі виступали:

- Головне управління Пенсійного фонду України у Чернігівській області – за навчання їх працівників та спеціалістів за професійними та короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 158870,01 грн.;

- Головне управління Казначейської служби України у Чернігівській області – за навчання їх працівників та спеціалістів за спеціальними та загальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 20110,21 грн.

- Чернігівська обласна прокуратура – за навчання їх працівників за короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 8971,59 грн.;

- Департамент сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації – за навчання їх фахівців та спеціалістів за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Впровадження програм для кривдників, які вчиняють домашнє насильство» – 8600,00 грн.;

- Чернігівський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги – за навчання їх працівників за короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Медіаграмотність та медіакультура публічного службовця» – 1608,40 грн.;

- працівники різних структурних підрозділів територіальних органів виконавчої влади, підприємств, організацій та установ – за надання послуг за підвищення кваліфікації за професійними та короткостроковими програмами підвищення кваліфікації – 209096,70 грн.

Тобто перелік замовників послуг, порівняно з попередніми роками, принципово не змінився – крім одного випадку. Власне, головна особливість року – останній із наведених показників. Його поява зумовлена, насамперед, підвищенням вмотивованості державних службовців до навчання у зв'язку з прийнятими законодавчими рішеннями щодо оцінки їхнього професійного рівня. Водночас наведений показник свідчить, що необхідні для навчання держслужбовців коштів в багатьох випадках у кошторисах відповідних структурних підрозділів не закладаються.

Крім того, на базі Центру протягом жовтня – листопада 2021 року пройшов I семестр навчання за загальною професійною (сертифікатною) програмою підвищення кваліфікації «Управління територіальними громадами для менеджерів» посадових осіб місцевого самоврядування в рамках Угоди про співпрацю між Краківським економічним університетом та Чернігівським регіональним центром підвищення кваліфікації, що реалізується в межах проєкту «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE). Таким чином додатково до спеціального фонду (інші джерела власних надходжень) було залучено суму в розмірі **4265,00 доларів США** (в еквіваленті – 112778,12 грн., I транш). **Це перший випадок валютних операцій у роботі Центру.**

Загалом, спеціальний фонд кошторису Центру (з урахуванням залишку коштів на початок року) в 2021 р. становив **19%** від всього фінансування Центру. Отримані кошти направлялись закладом на відшкодування пов'язаних із наданими послугами видатків, забезпечення навчального процесу та його якості, оновлення матеріально-технічної бази та належних умов праці працівників Центру.

XIV. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА

2021 р. основні фонди Центру зросли на 155877 тис. грн. та нині становлять 1060043,85 млн. грн., що стало найсуттєвішим поповненням щонайменше за п'ять останніх років. Динаміка відображена в діаграмі.

2021 р. Центр вклав в оновлення своєї матеріально-технічної бази 14,7% від балансової вартості своїх фондів. Тобто за підсумками 2021 р. наявна не лише її підтримка, але й помітний розвиток. Чотири попередні роки ситуація була значно гіршою – оновлення коливалося від 0,5% до 9%, чого було недостатньо навіть для підтримки функціональної спроможності техніки.

Однак наявних капіталовкладень замало – комп'ютерний клас Центру морально та фізично застарілий, він здатний пропрацювати ще до одного року, протягом якого необхідно здійснити його заміну на сучасне покоління робочих станцій. Крім того, зношеність проекторів (чотири) у навчальних аудиторіях становить понад 80%, отже вони теж потребують оновлення.

Зі здобутків 2021 р., придбано:

- шість сучасних комп'ютерів для співробітників;
- один ноутбук для дистанційних та виїзних навчань;
- wi-fi для бездротового доступу до мережі та інтернету;
- 17 веб-камер (для проведення вебінарів) 11 для комп'ютерного класу та 4 для співробітників, та дві для проведення навчань в аудиторіях;
- принтер Canon i-SENSYS MF443dw для ауд. № 3;
- пристрій безперебійного живлення для бухгалтерії;

Крім того, у зв'язку з переходом на переважно дистанційну форму навчання, було оновлено (придбано) ліцензійний ключ для програмного комплексу ЗСХ. Ця електронна платформа дозволяє проводити веб-зустрічі до 250 учасників одночасно.

За необхідності, для проведення спільної діяльності, Центром використовується також техніка Сіверського інституту регіональних досліджень (ноутбук, проектор, принтер, веб-камера, накопичувач), надані фондом Ганнса Зайделя та Міжнародним фондом «Відродження».

Станом на тепер наявна матеріально-технічна база Центру дозволяє виконувати свої завдання в 2022 р., але потребує своєчасного оновлення за згаданими вище напрямками.

Зазначимо також вже тринадцять років капітальні видатки Центру здійснюються виключно за рахунок спеціального фонду.

XV. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОБОТИ НА 2022 РІК

I. Інституційне та організаційне забезпечення.

1. Організація та участь у процедурах публічних закупівель як надавача послуг (провайдера) з підвищення кваліфікації державних службовців територіальних підрозділів центральних органів державної влади.

2. Перехід до використання Порталу управління знаннями НАДС як основної платформи, на якій розміщується інформація про навчання, набір груп та відслідковується зворотна реакція слухачів.

3. Кооперація з іншими центрами підвищення кваліфікації щодо обмінів викладацьким складом (збільшення кількості та урізноманітнення тематики), координація інших напрямів діяльності, зокрема – проведення спільних заходів.

4. Підтримка та налагодження співпраці з міжнародними програмами, закладами вищої освіти, НУО з метою залучення їхніх експертів до навчань та розробки методичного забезпечення.

II. Методичне та дидактичне забезпечення навчального процесу.

1. Розробка нових програм підвищення кваліфікації (короткострокових та професійних, загальних та спеціальних) – відповідно до плану-графіку навчання, окремих договорів та з дотриманням процедурних вимог НАДС до надавачів освітніх послуг.

2. Забезпечення кожної групи учасників навчання новими чи оновленими методичними та дидактичними матеріалами.

3. Змістовне оновлення модулів існуючих навчальних курсів дистанційного асинхронного навчання на платформі Moodle, розробка та розміщення нового дистанційного курсу з питань розвитку системи публічних фінансів України.

5. Підготовка нової редакції та друк другого, розширеного видання фотоальбому “Владні інституції Чернігово-Сіверщини: ілюстрована історія” як одного з заходів із підготовки до відзначення 1000-ліття Чернігівського князівства.

6. Продовження серії видань про малі міста та селища Чернігово-Сіверщини «Європейське місто» (Сновськ, Мена).

7. Підготовка та поширення відео-лекцій та інших відео-сюжетів із питань, що становитимуть інтерес учасників навчання.

III. Консультативно-дорадча допомога органам державної влади та місцевого самоврядування.

1. Консультативний супровід та експертна допомога органам державної влади та місцевого самоврядування з написання проєктів місцевого та регіонального розвитку, а також інших, що становитимуть їхній інтерес.

2. Консультативний супровід та експертна підтримка територіальних громад області щодо розвитку форм міжмуніципального співробітництва, міжнародного співробітництва, зокрема, укладання та реалізації договорів про співпрацю з польськими гмінами.

IV. Підвищення кваліфікації.

1. Виконання план-графіку підвищення кваліфікації, затверджений спільним розпорядженням голови облдержадміністрації та голови обласної ради від 28 грудня 2021 р. № 94, його моніторинг та внесення до необхідних змін.

2. Організація навчань для державних службовців територіальних органів центральних органів державної влади – укладання відповідних договорів.

3. Комбінування дистанційної та очної форми навчання з поступовою збільшенням обсягів другої, насамперед, за рахунок проведення виїзних семінарів – за наявності безпечних умов для їх проведення.

3. Організація та проведення навчань із такої тематики:

~ секторальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції України;
 ~ нового законодавства з питань служби в органах місцевого самоврядування, змін у законодавстві про державну службу;
 ~ вимог із підготовки нормативно-правових актів та адміністративних рішень органів державної влади та місцевого самоврядування;
 ~ української мови та комунікативної компетентності службовців;
 ~ комунікацій влади та громадськості, розвитку громадянської активності, поширення та урізноманітнення форм партисипації;
 ~ інформаційної безпеки;
 ~ антикорупційного законодавства;
 ~ проектного менеджменту, зокрема – стратегування, та територіального розвитку;
 ~ залучення інвестицій та стимулювання підприємництва;
 ~ ресурсного забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування;
 ~ публічних закупівель;
 ~ формування політики захисту довкілля;
 ~ надання адміністративних та соціальних послуг;
 ~ застосування енергозберігаючих технологій та енергоменеджменту;
 ~ інформаційних технологій та геоінформаційних систем, їх використання в роботі державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування;
 ~ нової ролі старост;
 ~ здійснення депутатами місцевих рад своїх повноважень, організації роботи місцевих рад;
 ~ інших питань, визначених центральними органами влади та відповідно до вимог замовників.

4. Залучення до організації та проведення навчань громадських організацій та міжнародних партнерів, кооперація з ними.

V. Технічне забезпечення діяльності.

1. Повна заміна робочих станцій в комп'ютерному класі Центру.

2. Встановлення та налаштування серверу NAS.

3. Забезпечення мультимедійним обладнанням (демонстраційні панелі, комп'ютер та периферія до них) конференц-зали.

4. Придбання транспортного засобу для забезпечення проведення виїзних семінарів.

VI. Комунікативні заходи.

1. Проведення разом із польським партнером, Асоціацією гмін басейну річки Віслока, заходів до Дня Європи та Європейського тижня місцевої демократії.

2. Реалізація освітньої ініціативи «Спільна спадщина», що ініційована гмінами Бжостек, Пільзно, Жиракув (Польща) та Менською, Сосницькою, Плисківською громадами (Україна).

3. Проведення інших заходів із питань реформування системи публічного адміністрування в Україні, європейської та євроатлантичної інтеграції України, інформування про них громадськості.

VII. Наукова робота.

1. За підсумками міжнародної наукової конференції «Десяті “Розумовські зустрічі”» – підготовка та видання дев'ятого номеру щорічного збірника наукових праць «Розумовські зустрічі».

2. Підготовка наукових статей та інших матеріалів – відповідно до сфер інтересів співробітників Центру та статутних напрямів його діяльності.

3. Проведення 1 – 2 грудня 2022 р. XI Міжнародної науково-практичної конференції «Розумовські зустрічі», що присвячуватиметься 400-літтю запровадження магдебурзького права на Чернігово-Сіверщині.

4. Участь у наукових працівників закладу у конференціях відповідно до сфер їхніх наукових інтересів.

Директор Центру

Володимир БОЙКО

ДОДАТКИ

Додаток №1

Новаційні теми, обумовлені змінами в законодавстві, потребами органів державної влади та місцевого самоврядування

1. Організація роботи з питань видачі посвідчень багатодітним сім'ям.
2. Фінансове забезпечення територіальної громади. Бюджетний процес на місцевому рівні.
3. Територіальні громади в контексті реформи субрегіонального рівня.
4. Робота Центру професійного розвитку, аудит освітньої мережі, ефективність освітньої мережі громади.
5. Залучення інвестицій для розвитку громад.
6. Теоретичні та практичні аспекти захисту прав дитини та формування системи інституційного догляду та виховання дітей.
7. Навики ефективної роботи в Microsoft Excel та створення презентацій в Power Point.
8. Розробка аналізу регуляторного впливу Тесту малого підприємництва (М-Тест). Практичні аспекти.
9. Законодавчі новели в унормуванні правового статусу старости та їх практичний зміст.
10. Як громадськість може брати участь у формуванні екологічної політики громади та її реалізації.
11. Механізм реагування на проблему домашнього насильства та торгівлю людьми на місцевому рівні.
12. Брендинг та маркетинг території, формування місцевої (локальної) ідентичності.
13. Застосування технологій електронного врядування в роботі органів місцевого самоврядування. Інформаційна безпека.
14. Правові підстави та організаційні засади регулювання участі державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в державному управлінні: новели українського законодавства.
15. Практичні аспекти надання нотаріальних дій посадовими особами місцевого самоврядування.
16. Основи партисипативного стратегічного планування.

**Кількісні показники навчання
з інших рекомендованих питань НАДС**

№ п/п	Нормативно-правовий акт	Назва нормативно-правового акта	Кількість посадовців
1	Розпорядження КМУ від 02.03.2010 р. № 359	«Про затвердження плану заходів щодо детінізації доходів та відносин у сфері зайнятості населення»	д/с - 68 помс - 302
2	Доручення Прем'єр-міністра України від 14.12.2012 р. № 48689/1/1-12	Щодо підготовки адміністраторів центрів надання адміністративних послуг та кількості адміністраторів, що підвищили кваліфікацію	помс - 306
3	Доручення Прем'єр-міністра України від 26.11.2013 р. № 44613/1-1-13	Щодо підвищення фахового рівня працівників органів місцевого самоврядування з питань формування та виконання місцевих бюджетів, здійснення контролю за дотриманням вимог бюджетного законодавства	д/с - 45 помс - 106
4	Розпорядження КМУ від 24.06.2016 № 474	Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року	д/с - 844 помс - 161
5	Постанова КМУ від 11.04.2018 № 273	«Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року»	д/с - 148 помс - 261
6	Розпорядження КМУ від 05.09.2018 № 634	«Про затвердження Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року»	д/с - 24 помс - 22
7	Доручення Прем'єр-міністра	Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного	помс - 359

	України від 02.10.2019 № 31040/2/1-19	бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад	
8	Указ Президента України від 12.12.2016 № 553	«Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю»	д/с - 106 помс - 74
9	Розпорядження КМУ від 06.12.2017 № 878	«Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»	д/с - 29 помс - 129
10	Доручення Прем'єр-міністра України від 09.01.2019 № 49960/1/1-18	Щодо завдань та напрямів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади	д/с - 1 помс - 421
11	Постанова КМУ від 25.10.2017 № 1106	Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	д/с - 821 помс - 895
12	Лист Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 03 квітня 2020 року № 1936.2/20/283	Щодо урахування рекомендацій, напрацьованих за результатами проведення національного круглого столу «Презентація результатів моніторингу виконання рекомендацій групи експертів з протидії торгівлі людьми Ради Європи (ГРЕТА)», що відбувся 23 грудня 2019 року за ініціативи Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та громадської організації «Ла Страда – Україна»	д/с - 36 помс - 247
13	Розпорядження КМУ від 01.06.2020 № 703	Про затвердження плану заходів з реалізації II етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки	д/с - 9 помс - 149
14	Розпорядження КМУ від 01 липня 2020 № 853	Про затвердження плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері	д/с - 73 помс - 161

		сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року	
15	Доручення прем'єр-міністра України від 04 травня 2020 року № 7080/0/11-20	про вжиття заходів на виконання рішення Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо схвалення рекомендацій слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів	д/с - 28 помс - 130
16	Розпорядження КМУ від 29.08.2018 № 602	Розробити навчальні програми з підвищення кваліфікації посадових осіб, які здійснюють оформлення та видачу документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, з безконтактним електронним носієм, з питань виявлення підроблених первинних документів та міжнародних стандартів у галузі прав мігрантів.	д/с - 118 помс - 33
17	Розпорядження КМУ від 14 квітня 2021 № 331	Про затвердження плану заходів на 2021 рік з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018—2021 роки	д/с - 179 помс - 70
18	Розпорядження КМУ від 7 червня 2017 р. № 383	Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі	помс - 61
19	Розпорядження КМУ від 28 жовтня 2020 р. № 1544	Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року	д/с - 119 помс - 101
20	Розпорядження КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1585	Про затвердження плану заходів з реалізації першого етапу (до 2022 року) Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова — успішна держава”	д/с - 294 помс - 276
21	Розпорядження КМУ від 7 квітня 2021 р. № 285	Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року	д/с - 146 помс - 157
22	Розпорядження Кабінету	Про затвердження плану невідкладних заходів із запобігання та протидії	д/с - 21 помс - 245

	Міністрів України від 21 квітня 2021 р. № 361	домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства	
23	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 497	Деякі питання реалізації у 2021—2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки	д/с - 678 помс - 790
24	Постанова КМУ від 3 березня 2021 р. № 179	Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року	д/с - 305 помс - 213
25	Розпорядження КМУ від 16 червня 2021 р. № 690	Про затвердження плану заходів з виконання Річної національної програми під егідою Комісії Україна — НАТО на 2021 рік та показників ефективності її виконання	д/с - 486 помс - 111
26	Розпорядження КМУ від 23 червня 2021 року № 756	Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки	д/с – 59 помс - 50
27	Розпорядження КМУ від 4 серпня 2021 р. № 883	Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року	помс - 42
28	Розпорядження КМУ від 14 липня 2021 р. № 800	Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року	помс - 143
29	Розпорядження м КМУ від 07 квітня 2021 р. № 285	Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року	д/с – 146 помс - 157
30	Доповідь Уповноваженого Верховної Ради України за 2019 рік	Про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина України за 2019 рік	д/с – 323 помс - 286

**ДОДАТОК ДО ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАРТКИ
про підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих
державних адміністрацій, про підвищення кваліфікації державних
службовців, їх перших заступників та заступників, посадових осіб
місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад у 2021 році**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ,
РОЗРОБЛЕНЕ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ
ЗА 2021 РІК:**

Навчальні програми:

Загальні професійні програми підвищення кваліфікації:

- ✓ «Управління територіальним громадами для менеджерів».

Спеціальні професійні програми підвищення кваліфікації:

- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державного службовця органів та підрозділів Національної поліції України»;
- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державного службовця органів Пенсійного фонду України».

Загальні короткострокові програми підвищення кваліфікації:

- ✓ «Соціально-психологічні аспекти діяльності державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування (ділова етика, управління конфліктами, стресостійкість, професійне вигорання)»;
- ✓ «Ділове українське мовлення у сфері державного управління»;
- ✓ «Забезпечення ефективності запобігання та протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування»;
- ✓ «Національна безпека України та НАТО»;
- ✓ «Техніка комунікації та ведення переговорів, мистецтво презентації (ділова риторика, публічний виступ)».

Спеціальні короткострокові програми підвищення кваліфікації:

- ✓ «Ефективна діяльність державного службовця органів Пенсійного фонду України»;
- ✓ «Запобігання корупції та забезпечення доброчесності в органах юстиції»;
- ✓ «Партисипативне стратегічне планування: з чого почати»;
- ✓ «Правові та практичні аспекти державної реєстрації актів цивільного стану»;
- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державних службовців Головного управління ДПС у Чернігівській області» (очна форма навчання);
- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державних службовців Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області»;

- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державних службовців Головного управління ДПС у Чернігівській області» (дистанційна форма навчання);
- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державних службовців управління забезпечення реалізації повноважень у Чернігівській області регіонального відділення фонду державного майна України по Київській, Черкаській та Чернігівській областях»;
- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державного службовця органів Чернігівської обласної прокуратури»;
- ✓ «Правові та практичні аспекти діяльності державного службовця регіонального сервісного центру ГСЦ МВС в Чернігівській області»;
- ✓ «Правові та практичні аспекти примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)».

Навчально-методичні посібники:

1. Базові положення концепції сталого розвитку: Методичний посібник/Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, місцевого самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Укладачі: Дяченко Н.П., Дяченко В.С.: – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021. – 25 с.

2. Прогнозування як складова аналітичної діяльності органів державного управління: Методичний посібник/Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, місцевого самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Укладачі: Дяченко Н.П., Дяченко В.С., Александров О.В., Коваленко Н.А. Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021. – 36 с.

3. Дотримання прав інтелектуальної власності як чинник формування передумов зростання суспільної довіри : Методичний посібник/Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, місцевого самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Укладачі: Новаченко Т.В., Дяченко Н.П., Дяченко В.С., Коваленко Н.А. Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021. – 33 с.

4. Розумовські зустрічі: збірник наукових праць / Інститут законодавства Верховної ради України; Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Сіверський центр післядипломної освіти; Сіверський інститут регіональних досліджень. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2020. Вип. 8. 220 с.

5. Екологічна складова розвитку територій [Електронний ресурс] / Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підрозділів, установ і організацій. Уклад.: Казіміров Д.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

6. Міжмуніципальне співробітництво громад: законодавство та успішні практики. [Електронний ресурс] / Чернігівський центр перепідготовки та

підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підрозділів, установ і організацій. Уклад.: Казіміров Д.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

7. Забезпечення гендерного підходу на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підрозділів, установ і організацій. Уклад.: Карпенко Т.К. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

8. Безпека України та НАТО [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Москаленко В.А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

9. Енергоменеджмент та підвищення енергоефективності. Можливості використання місцевих відновлювальних джерел енергії [Електронний ресурс] / Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підрозділів, установ і організацій. Уклад.: Коваленко Н.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

10. Підготовка проектних заявок на окремі конкурси проектів: конкурс проектів ДФРР [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Коваленко Н.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

11. Медіаграмотність та медіакультура публічного службовця [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Никоненко Д.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

12. Правові та практичні аспекти публічних закупівель в Україні [Електронний ресурс] / Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підрозділів, установ і організацій. Уклад.: Казіміров Д.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

13. Брендинг та маркетинг території, формування місцевої (локальної) ідентичності [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Карпенко Т.К. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

14. Лідерство та планування кар'єри посадовця [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Карпенко Т.К. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

15. Основні аспекти організації діяльності посадовця [Електронний ресурс] / Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підрозділів, установ і організацій. Уклад.: Підгайний П.М. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

16. Управління персоналом в органах державної виконавчої влади [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Підгайний П.М. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

17. Містобудівна діяльність та просторове планування в громадах та районах [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Москаленко В.А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

18. Візуалізація даних, комп'ютерна графіка, інфорграфіка [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Коваленко Н.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

19. Використання інструментів Google та інших віддалених прикладних електронних засобів у роботі посадовця [Електронний ресурс] / Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації. Уклад.: Коваленко Н.В. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2021.

Інші навчально-методичні матеріали:

(адреса: <https://www.youtube.com/user/siverird/videos>)

1. «Линовиця та довкілля: зміни що настають».
2. Про енергоменеджмент та підвищення енергоефективності.
3. Шляхи до реалізації стратегічної екологічної оцінки – головна тема навчання.
4. Організація діяльності сільського, селищного, міського голови, I сесія (16.02.21).
5. Організація діяльності сільського, селищного, міського голови, II сесія (18.02.21).
6. Пьотр Кульпа (Piotr Kulpa) – про виклики та перспективи для системи державного управління України.
7. Екскурс в історію «дружніх» російсько-українських відносин від Євгена Луняка.
8. Гарань Олексій – про зміни зовнішньополітичного вектору України.
9. Коліушко Ігор – про реформування органів виконавчої влади на регіональному та субрегіональному рівнях.
10. Коліушко Ігор – громади та райони: критерії доступності та межі відповідальності.
11. Ганущак Юрій – про перспективи реформування пенсійної системи України.
12. На яких засадах має бути сформований новий територіальний устрій? Коментарі від Юрія Ганущака.
13. Кучвальська Ірина – про «правові відносини» в неправовій державі.
14. Міроненко Віктор – про стан і доробок новітньої російської україністики.
15. Стальниченко Юрій – про проблеми та потреби місцевого самоврядування Чернігівщини.

16. Купрій Володимир – про необхідність впровадження культури професійного навчання в територіальних громадах.
17. Гакман Сергій – про «прості обличчя непростой історії».
18. Дибченко Дмитро – про кращу практику Миколаївського регіонального центру підвищення кваліфікації.
19. Шевчун Роман: система САФ – нове в системі оцінювання публічних службовців.
20. Войцех Станішевський (Wojciech Staniszewski) – спільне та відмінне в польському та українському самоврядуванні.
21. Підготовка проєктних заявок на окремі конкурси проєктів: конкурс проєктів ДФРР.
22. Геоінформаційні технології в стратегічному плануванні та управлінні розвитком територій на місцевому та регіональному рівнях.

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТКА

про підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій,
їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування
та депутатів місцевих рад у 2021 році у

Чернігівському регіональному центрі підвищення кваліфікації

	ПОКАЗНИКИ	центральні органи виконавчої влади	місцеві органи виконавчої влади	органи місцевого самоврядування
I.	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію	1532	4742	4983
1.1.	за категоріями:	1532	4710	4588
1.1.1.	державні службовці органів виконавчої влади	1532	4710	
	категорія А			
	категорія Б	453	1508	
	категорія В	1079	3202	
1.1.2.	посадові особи місцевого самоврядування			4588
	III категорія			
	IV категорія			147
	V категорія			604
	VI категорія			2423
	VII категорія			1414
1.1.3.	інші категорії слухачів	0	32	395
	депутати місцевих рад			362
	голови місцевих держадміністрацій, їх перші заступники та заступники			
	службові особи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування		32	33
1.2.	за програмами підвищення кваліфікації:	1532	4742	4983
1.2.1.	професійними (сертифікатними)	279	529	76
	загальними	68	262	70
	спеціальними	211	267	6
1.2.2.	короткостроковими	1253	4213	4907
	загальними	981	2269	1720
	спеціальними	272	1944	3187
1.3.	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію за формою навчання:	11257		
1.3.1.	очна	1751		
1.3.2.	змішана	0		
1.3.3.	дистанційна	9506		

	ПОКАЗНИКИ	2021 рік
II.	Кількість викладачів, які залучені до навчання (осіб)	157
2.1.	науково-педагогічні працівники:	59
2.1.1.	які мають лише досвід викладання	52
2.1.2.	які мають вчені звання та/або науковий ступінь	29
2.1.3.	мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування тощо	7
2.2.	фахівці, які мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування	82
2.2.1.	які мають лише практичний досвід	63
2.2.2.	які мають вчені звання та/або науковий ступінь	3
2.3.	представники та експерти інститутів громадянського суспільства	7
2.4.	представники та експерти програм (проектів) міжнародної технічної допомоги	9
III.	Науково-методичне забезпечення підвищення кваліфікації (кількість)	38
3.1.	розроблено навчально-методичних посібників	19
3.2.	розроблено програм підвищення кваліфікації	19
	з них:	
3.2.1.	загальних професійних (сертифікатних)	1
3.2.2.	спеціальних професійних (сертифікатних)	2
3.2.3.	загальних короткострокових	5
3.2.4.	спеціальних короткострокових	11
IV.	Джерела та обсяги фінансування підвищення кваліфікації у закладі післядипломної освіти (грн.)	
	Всього	3,759,332.00
	зокрема:	
4.1.	з державного бюджету	189,560.00
4.2.	з місцевого бюджету	3,453,942.00

4.3.	за кошти міжнародної технічної допомоги (грантів)	115,830.00
4.4.	з інших надходжень, не заборонених законодавством	

ЗВІТНА ІНФОРМАЦІЯ
щодо кількості державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників,
посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, які підвищили кваліфікацію у 2020 році

у ____ регіональному центрі підвищення кваліфікації

Напрямок підвищення кваліфікації	Державні службовці ЦОВВ	Державні службовці МОВВ	Посадові особи місцевого	Голови МДА, їх перші заступники	Депутати місцевих рад	Інші
	ЦОВВ	МОВВ				
запобігання корупції						
гендерна рівність						
детінізація доходів						
децентралізація фінансової системи, зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування						
дотримання прав людини та протидія дискримінації						
ефективне урядування						
євроатлантична інтеграція						
європейська інтеграція						
захист персональних даних						
захист прав осіб з інвалідністю						
захист прав споживачів						
зміна клімату						
інноваційний розвиток						
місцеве самоврядування						
надання адміністративних послуг						
національно-патріотичне виховання дітей та молоді						
публічне управління, проектний менеджмент та планування розвитку територіальних громад						
стратегічне планування, аналіз політики, нормопроекування						
стратегічні комунікації						
управління державними фінансами						
управління персоналом						
формування та виконання місцевих бюджетів						

Разом : 0 0 0 0 0 0

*Усього : 0

*В рамках професійних програм слухачі проходили навчання за декількома напрямами

Заклад освіти	Група	Категорія	Показник	Кількість	Період
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	державні службовці центральних органів виконавчої влади	категорія А	0	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	державні службовці центральних органів виконавчої влади	категорія Б	453	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	державні службовці центральних органів виконавчої влади	категорія В	1079	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	державні службовці місцевих органів виконавчої влади	категорія А	0	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	державні службовці місцевих органів виконавчої влади	категорія Б	1508	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	державні службовці місцевих органів виконавчої влади	категорія В	3202	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	посадові особи місцевого самоврядування	III категорія	0	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	посадові особи місцевого самоврядування	IV категорія	147	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	посадові особи місцевого самоврядування	V категорія	604	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	посадові особи місцевого самоврядування	VI категорія	2423	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	посадові особи місцевого самоврядування	VII категорія	1414	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	інші категорії слухачів	депутати місцеві	362	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	інші категорії слухачів	голови місцевих	0	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за посадами	інші категорії слухачів	службові особи с	65	2021

Заклад освіти	Група	тип програм	Вид програм	Група слухачів	Кількість	Період
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	професійними (сертифікатними)	загальними	центральні органи виконавчої влади	68	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	професійними (сертифікатними)	спеціальними	центральні органи виконавчої влади	211	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	короткостроковими	загальними	центральні органи виконавчої влади	981	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	короткостроковими	спеціальними	центральні органи виконавчої влади	272	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	професійними (сертифікатними)	загальними	місцеві органи виконавчої влади	262	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	професійними (сертифікатними)	спеціальними	місцеві органи виконавчої влади	267	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	короткостроковими	загальними	місцеві органи виконавчої влади	2269	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	короткостроковими	спеціальними	місцеві органи виконавчої влади	1944	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	професійними (сертифікатними)	загальними	органи місцевого самоврядування	70	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	професійними (сертифікатними)	спеціальними	органи місцевого самоврядування	6	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	короткостроковими	загальними	органи місцевого самоврядування	1720	2021
	Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію, за програмами	короткостроковими	спеціальними	органи місцевого самоврядування	3187	2021

Заклад освіти	Група	Категорія	Показник	Кількість	Період
	викладачі, які залучені до навчання	науково-педагогічні	пякі мають лише досвід викладання	29	2021
	викладачі, які залучені до навчання	науково-педагогічні	пякі мають вчені звання та/або науковий ступінь	7	2021
	викладачі, які залучені до навчання	науково-педагогічні	п мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування тощо	82	2021
	викладачі, які залучені до навчання	практики	які мають лише практичний досвід	63	2021
	викладачі, які залучені до навчання	практики	які мають вчені звання та/або науковий ступінь	3	2021
	викладачі, які залучені до навчання	фахівці та експерти	представники та експерти інститутів громадянського суспільства	7	2021
	викладачі, які залучені до навчання	фахівці та експерти	представники та експерти програм (проєктів) міжнародної технічної допомоги	9	2021

Заклад освіти	Група	Категорія	Показник	Кількість	Період
	Науково-методичне забезпечення	розроблено навчально-методичних посібників		19	2021
	Науково-методичне забезпечення	розроблено програм підвищення кваліфікації	загальних професійних (сертифікатних)	1	2021
	Науково-методичне забезпечення	розроблено програм підвищення кваліфікації	спеціальних професійних (сертифікатних)	2	2021
	Науково-методичне забезпечення	розроблено програм підвищення кваліфікації	загальних короткострокових	5	2021
	Науково-методичне забезпечення	розроблено програм підвищення кваліфікації	спеціальних короткострокових	11	2021

Заклад освіти	Джерела фінансування	Сума, грн	Період фінансування
	з державного бюджету	189,560.00	2021
	з місцевого бюджету	3,453,942.00	2021
	за кошти міжнародної технічної допомоги (грантів)	115,830.00	2021
	з інших надходжень, не заборонених законодавством	0.00	2021

Заклад освіти	Напряом підвищення кваліфікації	Державні службовці ЦОВВ	Державні службовці МОВВ	Посадові особи місцевого самоврядування	Голови МДА, їх перші заступники та заступники	Депутати місцевих рад	Інші
	запобігання корупції	0	0	0	0	0	0
	гендерна рівність	0	0	0	0	0	0
	дифізиція доходів	0	0	0	0	0	0
	децентралізація фінансової системи, зміцнення матеріальн	0	0	0	0	0	0
	дотримання прав людини та протидія дискримінації	0	0	0	0	0	0
	ефективне урядування	0	0	0	0	0	0
	євроатлантична інтеграція	0	0	0	0	0	0
	європейська інтеграція	0	0	0	0	0	0
	захист персональних даних	0	0	0	0	0	0
	захист прав осіб з інвалідністю	0	0	0	0	0	0
	захист прав споживачів	0	0	0	0	0	0
	зміна клімату	0	0	0	0	0	0
	інноваційний розвиток	0	0	0	0	0	0
	місцеве самоврядування	0	0	0	0	0	0
	надання адміністративних послуг	0	0	0	0	0	0
	національно-патріотичне виховання дітей та молоді	0	0	0	0	0	0
	публічне управління, проектний менеджмент та плануван	0	0	0	0	0	0
	стратегічне планування, аналіз політики, нормопроєктуван	0	0	0	0	0	0
	стратегічні комунікації	0	0	0	0	0	0
	управління державними фінансами	0	0	0	0	0	0
	управління персоналом	0	0	0	0	0	0
	формування та виконання місцевих бюджетів	0	0	0	0	0	0